

OPŠTINSKI PLAN ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE OD POPLAVA

Bijelo Polje, marta 2013. godine

SADRŽAJ

GLAVA I

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POPLAVA

1. OPŠTI DIO.....	5
1.1 Geografski položaj.....	5
1.2 Reljef.....	5
1.2.1 Geomorfološki faktori.....	5
1.2.2 Inženjersko-geološke karakteristike.....	6
1.3 Klimatske karakteristike.....	6
1.4 Geološko-hidrološke karakteristike.....	7
1.4.1 Hidrološka osnova razvoja.....	7
1.4.2 Korišćenje voda za vodosnabdijevanje i u industriji.....	9
1.5 Stanje životne sredine i kulturnog naslijeđa.....	10
1.6 Demografske karakteristike.....	11
1.7 Privredni i infrastrukturni objekti.....	15
1.7.1 Privredni objekti od posebnog značaja.....	15
1.7.2 Elektroprivredni objekti-prenosni i distributivni sistemi (dalekovodi i trafostanice).....	16
1.7.3 Saobraćajna infrastruktura.....	17
1.7.3.1 Drumski saobraćaj.....	17
1.7.3.2 Željeznički saobraćaj.....	18
1.7.3.3 Telekomunikacije.....	18
1.8 Vanprivredni objekti i ustanove.....	19
1.8.1 Obrazovanje.....	19
1.8.2 Zdravstvene ustanove.....	20
1.8.3 Objekti kulture i važniji spomenici.....	21
1.8.4 Sportski objekti.....	22
1.8.5 Turistički objekti.....	22
2. POSEBNI DIO.....	24
2.1 Analiza hazarda.....	24
2.1.1 Vodotoci, jezera i akumulacije koje mogu biti uzrok poplava.....	26
2.1.1.1 Crnomorski sliv.....	26
2.1.1.2 Bujični tokovi i erozije.....	30
2.1.2 Plavljene površine.....	33
2.2 Uestalost pojavljivanja i intenzitet djelovanja poplava.....	39
2.3 Kriterijumi zaštite od poplava.....	40
2.4 Principi zaštite od poplava.....	41
2.5 Mjere, snage i sredstva za zaštitu od poplava.....	41
2.5.1 Evakuacioni kapaciteti.....	43
3. ZAKLJUČCI.....	45

GLAVA II

DOKUMENTA OPŠTINSKOG PLANA ZA ZAŠTITU OD POPLAVA

1. Mjere zaštite i spašavanja od poplava (strukturne i nestrukt. mjere).....	47
1.1 Mjere i aktivnosti nakon dobijanja upozorenja o mogućoj poplavi ili	

	upozorenja o ekstremnim meteorološkim uslovima.....	47
1.2	Mjere zaštite i spašavanja od polava po fazama.....	48
1.2.1	Zaštita klju ne infrastrukture.....	48
1.2.2	Zatvaranje puteva.....	48
1.2.3	Odgovor na bujice.....	49
1.2.4	Evakuacija.....	49
1.2.5	Spašavanje od poplava.....	50
1.2.6	Obnova zaliha.....	50
1.2.7	Pitanja od zna aja za javno zdravlje koja su povezana sa otpadnim vodama i klju nom kanalizacionom infrastrukturom.....	50
1.2.8	Postupanje gra ana u slu aju poplava.....	51
2.	Operativne jedinice (ljudski i materijalni resursi).....	51
3.	Organi lokalne uprave, privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici (ljudski i materijalni resursi).....	51
4.	Rukovo enje i kordinacija pri akcijama zaštite i spašavanja od poplava.....	51
5.	Me uopštinska i me unarodna saradnja.....	52
6.	Informisanje gra ana i javnosti.....	52
7.	Na in održavanja reda i bezbjednosti prilikom intervencija.....	53
8.	Finansijska sredstva za sprovo enje plana.....	53

GLAVA III PRILOZI

1. Mjere zaštite i spašavanja od poplava
2. Objekti za smještaj u slu aju evakuacije stanovništva iz plavljeni podru ja
3. Pregled ljudskih i materijalnih resursa operativnih jedinica koje mogu biti angažovane u slu aju poplava
4. Pregled ljudskih i materijalnih resursa organa lokalne uprave, privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika
5. Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama
6. Organizaciona šema djelovanja u vanrednim situacijama od poplava (na opštinskom i državnom nivou)
7. Pregled ugroženog stanovništva i objekata po podru jima
8. Karte
9. Radna grupa za izradu plana zaštite i spašavanja od poplava
10. Dodatak A: Strukturne mjere za ublažavanje posljedica od poplava
11. Dodatak B: Uputstva o evakuaciji
12. Dodatak C: Uputstvo za postupanje gra ana u slu aju rizika od poplava

GLAVA I

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POPLAVA

1. OPŠTI DIO

1.1 GEOGRAFSKI POLOŽAJ

Teritorija opštine Bijelo Polje nalazi se u sjevero-isto nom dijelu Crne Gore, izme u 43° 01' 27" sjeverne geografske širine i 19° 44' 26" južne geografske dužine, u slivnom podru ju rijeka Lim, Bistrica, Ljubovi a i Lješnica, a izme u planina Bjelasica, Lisa i Giljeva. Teritorija opštine zahvata površinu od 924 km² što ini 6,68% teritorije Crne Gore.

Sa sjevera, opština Bijelo Polje grani i se sa Republikom Srbijom (teritorijama opština Prijepolje i Sjenica), sa istoka i juga grani i se sa teritorijama opština Berane i Mojkovac, dok se sa zapada grani i sa teritorijom opština Pljevlja i Mojkovac.

Bijelo Polje se nalazi na dvjema „terasama” ija je nadmorska visina 575 i 620m.

Slika broj 1: Položaj opštine Bijelo Polje u Crnoj Gori

1.2 RELJEF

1.2.1 Geomorfološki faktori

Teren opštine Bijelo Polje je brdsko-planinskog karaktera sa najvišom nadmorskom visinom od 2.023m i najnižom ta kom od 531 m.

Na podru ju opštine dominiraju niske planine, blaga brda i visoravni od kojih su najzna ajnije: Bari ko-Stožerska i Koritska visoravan koja ini sastavni dio Pešterske visoravni. Endogene i

egzogene sile uslovile su različite oblike reljefa: visoke površi i planine, kotline, riječne doline sa izraženim terasama, glacijalni i kraški oblici reljefa, aluvijalne ravni i sl.

Između brda i planina provlače se mnogobrojne rijeke među kojima se ističu: Lim, Ljubovića, Lješnica, Goduša, Ivanjska rijeka, Bistrica i Rehotina.

Teritorija opštine ispresijecana je rijekama i dolinama. Najveća dolina je Limska i ona dijeli opštinu na dva približno jednaka dijela. Od ostalih dolina najveća je Vraneška, duž toka rijeke Ljuboviće. Ostale doline su manje, i to: Bistrička, Ivanjska, Lozanska, Brzavska, Lješnička, Kanjska i Bjelasička.

Pod šumama se nalazi oko 40,05% teritorije.

1.2.2 Inženjersko-geološke karakteristike

Bjelopoljski kraj ima jako složenu geološku strukturu terena koja se manifestuje preko geološkog sastava terena, visokih planina, rasjednih linija i kotlina, kompozitnih rijekanih dolina, glacijalnog i kraškog reljefa, vulkanskih stijena i drugih pokazatelja.

Kao osnovne geološke karakteristike ovoga kraja ističe se antiklinalni dio durmitorske zone koji je građen uglavnom od durmitorskog fliša, mezozojskih dolomita i dolomitanih krečnjaka. Bijelopoljski kraj ispresijecan je mladim tektonskim rasjedima.

Pojava termalnih izvora na kontaktu dna i zapadnih oboda kotline ukazuje na rasjednu liniju pravac jug-sjever. Na istonoj strani kotline strmi odsjeci su indikatori da i tu postoji rasjedna linija. Obod Bjelopoljske kotline, a posebno njegov sjeverni i južni dio i planina Lisa, građen je od paleozojskih i permo-karbonskih škriljaca i pješćara, među kojima se nalaze sova modrog krečnjaka i bijelog kvarca. Dolina rijeke Lješnice i Šljepašničkog potoka građena je od filita i argilošista, a u slivu rijeke Lješnice velika prostranstva zauzimaju trijaski krečnjaci.

1.3 KLIMATSKE KARAKTERISTIKE

Bjelopoljska kotlina ima umjerenu kontinentalnu, a u višim djelovima planinsku klimu sa ekstremnim temperaturnim inverzijama kada se formiraju „vazдушna jezera“ sa vrlo niskim temperaturama.

Za bjelopoljsku opštinu karakteristično je da su jeseni dosta toplije od proljeća. Srednja godišnja temperatura vazduha iznosi 8,7°C. Najhladniji je januar sa srednjom temperaturom od -1,7°C, a najtopliji juli sa prosječnom temperaturom od 20,7°C.

Snježne padavine na teritoriji opštine Bijelo Polje su česte i u toku jedne godine u prosjeku iznose 55 dana sa snježnim pokrivenošću od 10-65cm.

Bijelo Polje-mjese ne koli ine kiše												
mjesec	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec
sr.vr.	79.6	63.8	60.8	79.8	74.5	77.5	68.1	60.9	72.7	73.3	107.9	89.6
max	206.2	172.7	180.8	196.1	152.4	148.8	269.7	149.1	288.6	341.0	401.2	182.5
min	1.7	4.2	12.5	10.0	19.6	24.5	0.2	0.0	10.4	0.0	10.7	1.1
stdev	53.2	43.4	24.5	38.7	34.6	35.8	51.2	35.5	52.1	65.4	67.9	48.2

Tabela broj 1: Mjese ne koli ine kiše u opštini Bijelo Polje (Podaci Hidrometeorološkog zavoda Crne Gore od 08.08.2011. godine)

Prosje na godišnja koli ina padavina iznosi 910,5 mm pri emu su padavine na obodu kotline znatno ve e. Maksimalni vodostaji i koli ina vode su u decembru i maju, a minimalni u septembru i oktobru.

Ekstremni vodostaj rijeke Lim, na osnovu evidencije Hidrometeorološkog zavoda Crne Gore, zabilježen je 13.12.1952. godine i iznosio je 455 H max.

Najviše temperature su u julu i avgustu kada temperatura vazduha dostiže 30-38°C, dok su minimalne u decembru i januaru i kre u se do -20°C. Prosje an broj kišnih dana je 75, a relativna vlažnost vazduha se kre e od 68,5% u aprilu, do 85,8%, u decembru.

Prosje an broj dana pod maglom iznosi 113. Najve i broj dana sa maglom imaju septembar i oktobar, a najmanji mart i april.

Srednja mjese na obla nost se kre e od 5,72 desetine u avgustu do 7,64 desetina u decembru. Zbog globalnih klimatskih promjena dolazi do znatnog odstupanja od ovih podataka jer se smanjuje broj kišnih dana i dana sa snijegom.

Ekstremne kiše na teritoriji opštine Bijelo Polje

- 18. novembar, 1985. za 24h palo je 102 mm, što je 97% od prosje ene mjese ne koli ine.
- 6.oktobar, 1992. za 24h palo je 158mm, a da se zaista radi o velikoj koli ini pokazuje i injenica da je za samo 24h palo ak 190% od prosje ne mjese ne koli ine za oktobar. Tokom oktobra iste godine ukupno je palo 339mm, što je 407% od prosje ne mjese ne koli ine. (Podaci dobijeni od Hidrometereološkog zavoda Crne Gore).

1.4 GEOLOŠKO-HIDROLOŠKE KARAKTERISTIKE

1.4.1 Hidrološka osnova razvoja

U skladu sa hidrogeološkim svojstvima pojedinih stijenskih masa na podru ju Generalnog urbanisti kog plana (GUP) izdvojene su dobropropusne, slabopropusne i nepropusne stijene. Dobropropusne stijene predstavljaju pjeskovi pored Lima, koji sadrže vrlo malo glinovite komponente, te zbog toga imaju koeficijent filtracije 10³-10 cm/s. Sa pove anjem dubine pove ava se sadržaj gline u njima te se propusnost smanjuje.

Slabopropusne do nepropusne stijene se u propusnom dijelu odlikuju intergranularnom poroznošću, a predstavljaju ih aluvijalni i terasni sedimenti, proluvijum i deluvijum. Propusnost zavisi od granulometričkog položaja šljunkova i pjeskova i sadržaja gline u njima, te zbog toga nivo podzemne vode varira od 1,5 do 13,2.

Tereni bliže Limu koji su na manjoj nadmorskoj visini su povremeno plavljeni, dok je izdan u višim terenima zbijena, ali male izdašnosti, rasprostranjenja je i zavisi od pluviometrijskog režima. Ukoliko je u eš e gline u stijenskoj masi znatnije izdan je izdašniji, a esto se javljaju i izvori od oko 0,1 l/s i manje.

Nepropusne stijene izgra uju škriljci, argilositi, filiti i kvarcnoliskunoviti pješ ari paleozojske starosti u kojima podzemne vode ima samo u površinskom raspadnutom dijelu, te se poslije obilnih padavina javljaju pišteline, dok su izvori male izdašnosti.

Najve i izvor nalazi se pri uš u Boljanske rijeke u Lim (5,5 l/s), kaptiran je i koristi se za vodosnabdijevanje. Jedno od ve ih izvorišta je i izvor rijeke ehotine u selu Bliškovo. Ostali izvori su manje izdašnosti, a naj eš e od oko 0,1 l/s. Vodosnabdijevanje Bijelog Polja vrši se sa izvora Bistrice ija je izdašnost oko 400 l/s.

Mineralni izvori su registrovani u Nedakusima (u dolini rijeke Šljepašnice) i u Gornjim Nedakusima, Rajkovi ima, Dobrom Dolu, Dubravi, Papama i Bu ju. Izvori su male izdašnosti, a najizdašniji je u eo u od 0,1 l/s i on je kaptiran za industrijsku preradu u Fabrici mineralane vode „Rada“. U mineralološkom pogledu ove vode pripadaju CaNa-SO₄ HCl₃ tipu, osim mineralne vode u Rajkovi ima koja je NaCa-OHCO₃ tipa. Karakteriše ih prisustvo slobodnog gasa u kome dominira CO₂, ugljenokisjele su i intenzivno se gaziraju. Temperatura im je od 8-12⁰C. Pojave mineralnih voda oko Bijelog Polja neophodno je dalje istraživati i pravilno kaptirati, kako bi se o uvala njihova izdašnost.

Najzna ajniji hidrografski objekat je rijeka Lim. Ova najve a lijeva pritoka Drine izvire iz Plavskog jezera. Duga ka je 197 km, a sakuplja vode sa 6016 km². U Bijelom Polju (Lim – Dobrakovo) proticaj iznosi 71 m³/s.

Maksimalni vodostaji i koli ina vode su u decembru i maju, dok su minimalni u septembru i oktobru. Najve e pritoke Lima su Ljubovi a sa lijeve i Bistrica sa desne strane. Na samom podru ju GUP-a najve e pritoke su: Lješnica, Lipnica, Boljanska Rijeka i Šljepašnica. Sa padina Obrova i Lise spuštaju se manji vodotoci od kojih je ve ina u aluvijalu kanalisana tako da ne ugrožava okolno zemljište prilikom ve ih padavina.

Hidrološki basen Lima je vrlo specifi an hidrološki sistem i sa izrazito visokim stepenom zavisnosti od meteoroloških uslova prije svega od: koli ine kiše, sniježnog pokriva a i

temperature vazduha. Meteorološki uslovi su primarni faktor koji determiniše stanje u ovim hidrološkim sistemima.

1.4.2 Korišćenje voda za vodosnabdijevanje i u industriji

Teritorija opštine Bijelo Polje je izuzetno bogata izvorima pitkih i mineralnih voda. JP Vodovod „Bistrica“ organizuje i vrši snabdijevanje vodom privredne i društvene subjekte i građane na gradskom području i u prigradskim naseljima. Voda se dovodi prirodnim padom ranije izgrađenim cjevovodom dimenzija Ø 500 i Ø 300. Dužina glavnog cjevovoda od kaptaze, odnosno prirodnog izvorišta sa tzv. „Glava Bistrice“ koji se nalazi u selu Majstorovina u podnožju planine Bjelasice, do gradskog područja iznosi 12,5km.

Sa ovog vodovoda se snabdijeva 28.000 stanovnika i 803 industrijska objekta sa potrošnjom od 174.000 m³ za stanovništvo i 131.000m³ za industriju. Ukupna dužina razvedene gradske vodovodne mreže iznosi oko 140 km i u dosta lošem je stanju.

Za razliku od naselja koja se snabdijevaju vodom iz vodovodne mreže, dio naselja i sela se snabdijeva na sljedeći način:

- Pavino Polje se snabdijeva vodom sa izvorišta koje se nalazi u selu Grab (seoski vodovod dugačak oko 10 km);
- sa izvorišta Brijuni vodom se snabdijevaju stanovnici sela Kovren (dužina vodovoda oko 4 km);
- sa izvorišta Vukanovića vrelom vodom se snabdijeva stanovništvo Tomaševa;
- sa izvorišta Radić vrelom vodom se snabdijeva stanovništvo koritskih sela i to: Stubo, Dupljaci, Šampari, Čalovići i jedan dio Osmanbegova sela (dužina vodovoda oko 10 km);
- izvorište Seferska vrela snabdijeva vodom stanovnike sela Ličina i Sušice (dužina vodovoda oko 10 km);
- sa izvorišta Mojstir vodom se snabdijeva OŠ i dio naselja oko škole u selu Bistrica (dužina vodovoda oko 2 km);
- izvorište u selu Mirojević snabdijeva vodom stanovnike Mirojevića i dio stanovnika u selu Bistrica (dužina vodovoda oko 4 km);
- sa izvorišta Smrčević vodom se snabdijevaju stanovnici sela Lozna (dužina vodovoda oko 1 km);
- sa izvorišta Ogrčević (selo Godijevo) vodom se snabdijevaju stanovnici sela Zminca (dužina vodovoda oko 7km).

1.5 STANJE ŽIVOTNE SREDINE I KULTURNOG NASLJE A

Pitanje životne sredine predstavlja jedno od najvažnijih pitanja koja se name u pred ovjekom u XXI vijeku. Brojne promjene koje se dešavaju u prirodi odraz su sve ve eg ovjekovog djelovanja u cilju zadovoljavanja svojih potreba.

U Bijelom Polju ne postoje veliki privredni sistemi koji zaga uju životnu sredinu u velikoj mjeri. Proces urbanizacije i naseljavanja grada je tekao dosta brzo, ali ne u mjeri uticaja na destabilizaciju biodiverziteta. Kvalitet vazduha u opštini Bijelo Polje, ocjenjivan sa aspekta globalnog pokazatelja sumpor dioksida (SO₂), je ispod donje granice ocjenjivanja, odnosno veoma je dobrog kvaliteta.

Neplanska eksploatacija šljunka iz korita rijeke Lim u velikoj mjeri doprinosi plavljenju i odnošenju poljoprivrednih površina, kao i nekih stambenih objekata. Veliki broj divljih deponija, kao i neure ena gradska sanitarna deponija ugrožavaju životnu sredinu.

Jedan od problema zaga ivanja životne sredine jeste i to što su otpadne vode, kako sa gradskog tako i sa prigradskog podru ja, uklju ene u pritoke rijeke Lim ili u sami Lim, što predstavlja potencijalni izvor zaraze ve ih razmjera, pogotovu u ljetnjem periodu.

Brojni su ostaci duhovne kulture iz prošlosti ovog kraja kao što su: crkva Sv. Nikole u Nikoljcu, Svetog Jovana u Zatonu, Svetog Tome na Brzavi, Svetog Nikole u Podvrhu, Svete Trojice u Majstorovini, Svete Bogorodice u Voljavcu, ostaci Hajdar-pašine džamije u Raduli ima, kameni most na Bistrici u mjestu Lozna Luka i Zaimovi a džamija u Bijelom Polju koja je sagra ena 1741. godine.

Me u spomenicima kulture svakako je nazna ajnija crkva Svetog Petra i Pavla, sagra ena u 12. vijeku u kojoj je pisano Miroslavljevo jevan elje – prvi irilicni dokument. O njenom zna aju u srednjovjekovnoj državi, najbolje govori podatak da je 1254. godine episkopska stolica iz Stona prenesena ovdje. Ktitor ovog hrama, humski knez Miroslav, brat Stefana Nemanje, je darovao svojoj zadužbini jevan elje, jedan od najstarijih i najljepših rukopisa napisanih irilicom na pergamentu i ukrašen inicijalima i minijaturama jarkih boja u pozlati. U crkvi Svetog Nikole u Nikoljcu fresko–ansambl je skoro u potpunosti o uvan. Pored ikonostasa, svojom ljepotom i umjetni kom vrijednoš u izdvajaju se tri ikone nastale u prvoj polovini 13. vijeka i dveri poznatih bjelopoljskih slikara Lazovi a, kao i mnoge druge crkvene relikvije. Ipak, najve a dragocjenost ove crkve je biblioteka koja uva 84 rukopisnih i 97 štampanih knjiga, me u kojima je najinteresantnije etvorojevan elje s kraja 14. vijeka pisano na pergamentu. Na ulazu u alovi a klisuru, na lokalitetu Podvrh, nalazi se crkva Svetog Nikole u kojoj je prona eno Divoševo jevan elje – knjiga napisana u slavu bosanskog plemi a Divoša Tihoradi a. Dragulj ove crkve je ikonostas koji je zadivio poklonike umjetnosti od Sarajeva do Pariza na izložbi

Umjetnost na tlu Jugoslavije od praistorije do danas. Blizu uš a Bistrice u Lim, u mjestu Lozna Luka, na rijeci Bistrici još uvijek odolijeva vremenu kameni most, najstariji spomenik iz turskog doba na ovim prostorima.

1.6 DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE

Od ukupnog broja stanovnika u Crnoj Gori u opštini Bijelo Polje živi 46051 (što je za 4233 stanovnika manje u odnosu na popis 2003. godine) ili 7,43% što je niže od opštinom po broju stanovnika. Gustina naseljenosti iznosi 49,8 stanovnika na 1 km².

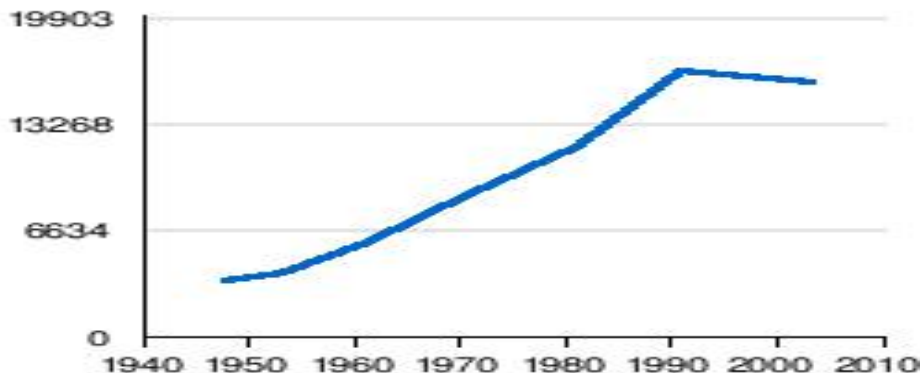
Naziv opštine	Stanovništvo			Struktura stanovništva prema tipu naselja %	
	Ukupno	Gradsko	Ostalo	Gradsko	Ostalo
Bijelo Polje	46051	15400	30651	33.44	66.56

Tabela broj 2: Pregled stanovništva prema tipu naselja u opštini Bijelo Polje (podaci Monstata, popis 2011)

Naziv opštine	Stanovništvo			Struktura stanovništva prema polu %	
	Ukupno	Muško	Žensko	Muško	Žensko
Bijelo Poje	46051	23204	22847	50.39	49.61

Tabela broj 3: Polna struktura stanovništva u opštini Bijelo Polje (prema podacima Monstata na osnovu popisa 2011)

U grafi kom prikazu date su promjene u broju stanovnika tokom 20. vijeka na podru ju opštine Bijelo Polje.

Grafi ki prikaz broj 1: Promjene broja stanovnika tokom 20. vijeka

U tabeli broj 4, dat je pregled stanovništva, doma instava i stanova po mjesnim zajednicama i naseljima na teritoriji opštine Bijelo Polje.

Opština, naselja	Stanovništvo	Doma instva	Stanovi
Bijelo Polje	46676	13199	17618
Gradska	23105	6619	7627
Ostala	23571	6580	9991
MJESNA ZAJEDNICA BABI A BRIJEG			
Babi a brijeg (g)	1418	420	514
MJESNA ZAJEDNICA GALICA			
Barice	96	36	131
Ljeska	180	63	166
Pisana jela	64	23	49
Sokolac	92	22	43
MJESNA ZAJEDNICA BISTRICA			
Bistrica	37	11	22
Pe arska	139	49	84
Ušanovi i	79	23	33
Žiljak	225	64	91
Mirojevi i	210	54	79
Boturi i	122	35	55
Pobreti i	175	44	68
Požeginja	43	12	20
Šolja	60	14	24
Radojeva glava	16	-	9
Jablanovo	54	12	27
Mojstir	102	38	70
Kostenica	114	30	54
Dolac	94	25	40
Stubo	55	14	25
Vrh	34	13	28
Rodijelja	68	20	35
Mokri Lug	34	11	23
MJESNA ZAJEDNICA BRZAVA			
Brzava	135	45	78
Femi a krš	209	59	105
MJESNA ZAJEDNICA CENTAR GRADA			
Centar grada (g)	3241	1024	1207
MJESNA ZAJEDNICA EO E			
eo e	65	20	45
Gran arevo	197	70	100
Banje selo	268	78	106
Sela	41	18	47
Okladi	59	21	37
Ujni e		8	27
MJESNA ZAJEDNICA CEROVO			
Cerovo	177	58	89

MJESNA ZAJEDNICA CRHALJ			
Crhalj	146	44	73
Sipanje	127	29	41
Vrbe	163	36	55
Kradenik	91	22	33
MJESNA ZAJEDNICA DOBRAKOVO			
Dobrakovo	335	84	106
MJESNA ZAJEDNICA GODUŠA			
Goduša	359	92	163
MJESNA ZAJEDNICA GODIJEVO			
Šipovice	44	9	21
Godijevo	482	141	238
MJESNA ZAJEDNICA GORNJI DIO GRADA			
Gornji dio grada (g)	1651	447	513
MJESNA ZAJEDNICA GRAB			
Grab	296	112	191
Ki ava	44	19	43
Biokovac	50	17	29
Sadici	89	21	44
MJESNA ZAJEDNICA GUBAVA			
Gubava	360	99	120
Voljavac	215	51	63
Bijedi i	71	19	27
Oluja	220	53	62
Br ve	40	11	22
MJESNA ZAJEDNICA IVANJE			
Ivanje	359	107	194
Crn a	457	120	164
Raduli i	81	32	72
MJESNA ZAJEDNICA KANJE			
Kanje	295	78	97
Metanjac	207	51	61
Milovo	97	26	42
Mio e	72	31	52
Dobrinje	297	108	189
MJESNA ZAJEDNICA KOVREN			
Kovren	94	36	76
Vergaševi i	135	46	89
Gorice	129	46	87
Slatka	-	-	38
Stožer	150	58	114
Bliškovo	165	45	86
MJESNA ZAJEDNICA KUKULJE			
Kukulje	466	112	147
MJESNA ZAJEDNICA LAHOLO			
Laholo	99	22	34
Kosti i	169	40	60
Kaševari	24	10	21
Raklja	79	22	34

Brestovik	41	14	15
Gojevi i	26	6	9
MJESNA ZAJEDNICA LIPNICA			
Lipnica (g)	656	183	203
Livadice	126	34	44
Džafi a brdo (g)	158	41	52
MJESNA ZAJEDNICA LJEŠNICA			
Lješnica (g)	1564	462	488
MJESNA ZAJEDNICA LOZNA			
Lozna	570	141	171
Crniš	58	18	35
Poda	298	66	80
Bio a	113	35	44
Jago e	96	28	63
Sr evac	257	67	89
Trubina	180	49	50
MJESNA ZAJEDNICA LOZNICE			
Loznice (g)	1344	360	406
Obrov (g)	334	104	121
MJESNA ZAJEDNICA MEDANOVI I			
Medanovi i (g)	895	259	306
MJESNA ZAJEDNICA NEDAKUSI			
Nedakusi (g)	2212	594	684
MJESNA ZAJEDNICA NIKOLJAC			
Nikoljac (g)	1998	595	661
Prip i i (g)	268	81	106
MJESNA ZAJEDNICA NJEGNJEVO			
Njegnjevo	403	103	114
Strojtanica	281	77	81
MJESNA ZAJEDNICA KORITA			
Osmanbegovo selo	79	18	26
Li ine	270	52	107
Dupljaci	56	14	25
Negobratina	58	15	26
Sušica	18	6	15
ampari	22	6	11
Lazovi i	176	32	52
alovi i	37	10	17
MJESNA ZAJEDNICA PAVINO POLJE			
Pavino Polje	141	42	58
Lekovina	258	73	141
Babai i	51	15	29
Krsta e	105	38	60
Mahala	58	27	54
MJESNA ZAJEDNICA PODKRAJCI			
Podkrajci (g)	1072	269	303
MJESNA ZAJEDNICA PRIJELOZI			
Prijelozi	342	119	206
MJESNA ZAJEDNICA PRUŠKA			

Pruška (g)	2165	653	779
MJESNA ZAJEDNICA RAKONJE			
Rakonje(g)	2328	633	716
MJESNA ZAJEDNICA RASOVO			
Rasovo (g)	593	156	185
Resnik	3056	748	897
Rastoka	158	39	57
Boljanina	393	101	140
Zminac	194	41	65
MJESNA ZAJEDNICA RAVNA RIJEKA			
Ravna rijeka	400	109	127
Ostrelj	106	39	64
Kruševo (g)	307	88	126
Majstorovina	313	113	154
Rakita	102	31	59
Bojišta	188	63	102
Jabu no	97	33	56
Pali	76	27	35
Ribarevine	383	113	142
Ograde	30	10	15
MJESNA ZAJEDNICA RIJEKA I UKOVAC			
Rijeka (g)	196	55	57
ukovac (g)	687	195	200
MJESNA ZAJEDNICA SUTIVAN			
Sutivan	1017	255	284
Orahovica	281	75	116
Kneževi i	123	38	57
Unevine	280	74	91
MJESNA ZAJEDNICA TOMAŠEVO			
Tomaševo	244	80	131
Musli i	285	71	105
okrlije	148	54	95
Pape	220	69	116
Potrk	261	81	190
MJESNA ZAJEDNICA ZATON			
Zaton	992	272	345
Žurena	166	48	54
Dubovo	153	46	74

Tabela broj 4: Stanovništvo, doma instva i stanovi po MZ i naseljima u opštini Bijelo Polje

1.7 PRIVREDNI I INFRASTRUKTURNI OBJEKTI

1.7.1 Privredni objekti od posebnog zna aja

Na podru ju opštine Bijelo Polje, evidentirano je šest privrednih subjekata od posebnog zna aja koji se bave razli itim vrstama djelatnosti i raspolažu zna ajnim ljudskim i materijalnim resursima (Tabela broj 5).

Red. broj	NAZIV PRIVREDNOG DRUŠTVA	VRSTA DJELATNOSTI KOJOM SE BAVI
1.	MESOPROMET DOO-B.POLJE	Proizvodnja, prerada i plasiranje mesa i mesnih proizvoda
2.	AD FARMA MORAVAC	Uzgoj ovaca, jagnjadi i proizvodnja sira
3.	AD MEDUZA	Prerada voća i povrća
4.	AD BJELASICA RADA	Proizvodnja i flaširanje prirodne mineralne vode
5.	DOO Zlai	Fabrika betonskih elemenata
6.	GROS PUT	Veleprodaja prehrambenih proizvoda

Tabela broj 5: Privredni objekti od značaja za Bijelo Polje

1.7.2 Elektroprivredni objekti – prenosni i distributivni sistemi (dalekovodi i trafostanice)

U bjelopoljskom selu Savino Polje, sadašnjoj Bistrici, koje je od Bijelog Polja udaljeno 15 km, Njemac Oto Jung je 1934. godine koristeći vodu rijeke Bistrice projektovao i sagradio hidrocentralu koja je snabdijevala električnom energijom petnaestak domaćinstava (slika broj 2).

Slika broj 2: Ostaci hidrocentrale u selu Bistrica

Opština Bijelo Polje se snabdijeva električnom energijom sa TS Ribarevine jačine 110/35kV. Ova trafostanica snabdijeva električnom energijom pet osnovnih trafostanica (šematski prikaz br. 1) koje se nalaze na području opštine Bijelo Polje, i to:

Jadranska magistrala prolazi kroz Bijelo Polje u dužini od oko 30 km, a Ibarska magistrala u dužini od oko 20 km. Lokalni putevi su izgrađeni u dužini od 305 km, dok je dužina nekategorisanih puteva 586 km.

U posljednjih nekoliko godina velika pažnja je posvećena izgradnji mostova i zaobilaznice, koja je izgradnja u toku. Izgrađeno je 12 mostova na Limu, 7 na Ljubovići, 6 na Lješnici i 4 na Lipnici. U toku 2010. i početkom 2011. godine sanirana su klizišta: Popovo Prlo, Dobrakovo i klizište u Pavinom Polju koja su ugrožavala putnu infrastrukturu.

1.7.3.2 *Željezni ka saobraćaj*

Preko teritorije opštine Bijelo Polje, željezni ka pruga Beograd - Bar prolazi dužinom od 28,96 km koja povezuje centralni dio Srbije sa Crnogorskim primorjem. Na pruzi koja prolazi kroz teritoriju opštine Bijelo Polje ima 14 tunela (tabela broj 6).

BIJELO POLJE	
KM 287+438-316+400	
Br.tunela	Dužina (m)
147	134,30
148	55,00
149	342,00
150	481,52
151	202,00
152	98,00
153	475,00
154	505,27
155	397,00
156	172,00
157	182,50
158	215,00
158	188,00
160	40,00
14 tunela	3487,59 m

Tabela broj 6: Broj tunela i dužina izražena u metrima (podaci dobijeni od ŽICG)

1.7.3.3 *Telekomunikacije*

RTV repetitori i telekomunikacioni releji nalaze se na Bjelasici, Obrovu, Kurilu i Babi a Brijegu. Na području opštine Bijelo Polje nalaze se i tri radio stanice, i to: Radio B.Polje, Radio Adriatik, Radio Plus i jedina lokalna televizija Sun.

Fiksna telefonija ostvarena je preko tri digitalne centrale, 4 prenosna sistema i mjesne distributivne mreže, dok je mobilna telefonija zastupljena preko tri operatera, i to: T-mobile, M-tel i Telenor. Emitovanje, prenos i distribucija radio i TV signala obavlja se preko releja.

1.8 VANPRIVREDNI OBJEKTI I USTANOVE

1.8.1 Obrazovanje

U vrti ima, osnovnim i srednjim školama, kao i fakultetima obrazovanje sti e oko 9700 djece, u enika i studenata. U tabelama broj 7, 8, 9 i 10, dati su pregledi JPU, osnovnih i srednjih škola, kao i fakulteta na podru ju opštine Bijelo Polje.

Redni broj	Naziv jpu	Adresa	Broj djece
1.	JPU „Dušo Baseki “	Lenke Juriševi	111
2.	Podru no odjeljenje	Ul. Vojo Lješnjaka	178
3.	Podru no odjeljenje	Z. Livade	94
4.	Podru no odjeljenje	MZ Rasovo	50
5.	Podru no odjeljenje	JU OŠ Nedakusi	55
6.	Podru no odjeljenje	JU OŠ Tomaševo	20
7.	Podru no odjeljenje	JU OŠ Bistrica	19
8.	Podru no odjeljenje	JU OŠ Zaton	18
9.	Podru no odjeljenje	JU OŠ Njegnjevo	35
U K U P N O D J E C E :			580

Tabela broj 7: Pregled JPU sa adresama i brojem djece

Redni broj	Naziv škole	Adresa	Broj u enika
1.	„Marko Miljanov“	Z. Livade	1009
2.	„Dušan Kora “	UL.Voja Lješnjaka	900
3.	„Risto Ratkovi “	N. Merdovi a	650
4.	„VI.SL.Ribnikar“	Rasovo	615
5.	„9.Maj“	Sutivan	374
6.	„Bra a Ribar“	Zaton	307
7.	„P. Žiži “	Njegnjevo	354
8.	„Nedakusi“	Nedakusi	289
9.	„R.B. Tršo“	Lozna	277
10.	„Vuk Karadži “	Bistrica	171
11.	„A.B. ilas“	R. Rijeka	179
12.	„Š.Me edovi “	Godijevo	108
13.	„Milovan Jeli “	P. Polje	151
14.	„K. Radojevi “	Tomaševo	174
15.	„Mladost“	Kanje	109
16.	„21.maj“	Goduša	113
17.	„M. alovi “	Sušica	135
U k u p n o u e n i k a :			5915

Tabela broj 8: Pregled osnovnih škola sa adresama i brojem u enika

Redni broj	Naziv škole	Adresa	Broj u enika
1.	GIMNAZIJA „MILOJE DOBRAŠINOVI “	Ul. Volo ina bb	620
2.	JU SREDNJA STRU NA ŠKOLA	Ul. Voja Lješnjaka	830
3.	JU SREDNJA ELEKTRO I	Ul. Volo ina bb	824

	EKONOMSKA ŠKOLA		
Ukupno u enika:			2274

Tabela broj 9: Pregled srednjih škola sa adresama i brojem u enika

Redni broj	NAZIV FAKULTETA	ADRESA	BROJ STUDENATA
1.	MENADŽMENT	Ul. Slobode	278
2.	PRAVNI	Ul. Slobode	434
3.	POLJOPRIVREDNI	Rasadnik	50
4.	POSLOVNI ENGLLESKI-MEDITERAN	Ne eljka Merdovi a	40
5.	TURIZAM	N. Merdovi a	20
Ukupno studenata:			822

Tabela broj 10: Pregled fakulteta sa adresama i brojem studenata

1.8.2 Zdravstvene ustanove

Na području opštine Bijelo Polje nalaze se dvije zdravstvene ustanove: JZU Opšta bolnica i JZU Dom zdravlja. JZU Opšta bolnica obavlja kurativnu zdravstvenu zaštitu odnosno bolničke liječenje građana sa područja opštine Bijelo Polje i Mojkovac i objekat se nalazi u Medanovi ima. JZU Dom zdravlja Bijelo Polje vrši preventivnu zdravstvenu zaštitu. Objekat Doma zdravlja, nalazi se u centru grada, a u vešim mjesnim centrima nalaze se ambulante u kojima radi stručno zdravstveno osoblje (13 ambulanti).

U tabelama 11, 12 i 13 dati su pregledi zaposlenih (profili kadra) u opštoj bolnici i domu zdravlja, kao i pregled posteljnih kapaciteta opšte bolnice.

ZAPOSLENI U OPŠTOJ BOLNICI U BIJELOM POLJU			
Ljekari specijalisti-subspecijalisti	Ostalo medicinsko osoblje	Nemedicinsko osoblje	Ukupno
45	140	65	255

Tabela broj 11: Profil kadra u JZU Opštoj bolnici

Redni broj	SLUŽBE OPŠTE BOLNICE	BROJ POSTELJA
1.	Internisti ka služba sa infektivnom službom	51
2.	Hirurško-traumatološka služba	42
3.	Ginekološko-akušerska služba	31
4.	Pedijatrijska služba	17
5.	SVEGA:	141

Tabela broj 12: Posteljnih kapaciteta u JZU Opštoj bolnici

ZAPOSLENI U DOMU ZDRAVLJA U BIJELOM POLJU			
Ljekari: specijalisti i subspecijalisti	Ostalo medicinsko osoblje	Nemedicinsko osoblje	Ukupno
61	88	25	174

Tabela broj 13: Profil kadra u JZU Domu zdravlja

Na području opštine Bijelo Polje nalazi se 8 apotekarskih ustanova.

1.8.3 Objekti kulture i važniji spomenici

Na teritoriji opštine Bijelo Polje registrovano je šest spomenika kulture, i to: Crkva Sv. Petra i Pavla (slika broj 3), Crkva Sv. Nikole u Nikoljcu, Crkva Sv. Nikole (mjesto Podvrh), Bogorodi na crkva u Voljavcu-Bistrica, Crkva Sv. Jovana (Zaton) i Zaimovi a Džamija u Bijelom Polju (slika broj 3).

Pored navedenih spomenika koji se već nalaze pod zaštitom države, na teritoriji naše opštine postoje objekti sa spomenikom svojstvom koji još od 1995. godine čekaju da dobiju status spomenika kulture (Arheološki lokalitet Samograd, Crkva Sv. Tome-Brzava, Manastir Sv. Trojice-Majstorovina), kao i objekti sa spomenikom svojstvom koje treba predložiti i kategorizovati (Ruševine crkvi Sv. Jovana u Crnini, Vavedenja Bogorodice u Bliškovu, Kriševske crkvice, Ruševine Džamije u Radulima, Kameni most na Bistrici (slika 4), Zgrada bivšeg ruždije-sada Zavičajnog muzeja, Kuća Rista Ratkovića (slika 5), Kuća Kajabegovića i dr).

Slika broj 3: Crkva svetog Petra i Pavla

Slika broj 4: Zaimovi a džamija

Slika broj 5: Kameni most na rijeci Bistrici

Slika broj 6: Kuća Rista Ratkovića

Redni broj	Naziv objekta	Adresa	Površina/ Broj sjedišta
1.	JU „CENTAR ZA KULTURU“ (pozorište-bioskop)	UL. Muniba Kućevića	112 sjedišta
2.	ZAVIŠAJNI MUZEJ	UL. Radnička bb	400m ²
3.	KUĆA RISTA RATKOVIĆA	UL. 3. Januar	300m ²
4.	LIKOVNA KOLONIJA (NVO) „Stari Most“	Bistrica	400m ²

Tabela broj 14: Objekti kulture

1.8.4 Sportski objekti

Redni broj	Naziv objekta	Adresa	Površina/ Broj sjedišta
1.	HALA SPORTOVA „Nikoljac“ (zatvorenog tipa)	Ul. Neeljkina Merdovića	2000+1000
2.	GRADSKI STADION (otvorenog tipa)	Ul. Neeljkina Merdovića	5000

Tabela broj 15: Pregled sportskih objekata

1.8.5 Turistički objekti

Red. broj	NAZIV OBJEKTA	BROJ LEŽAJEVA	BROJ OBROKA
1.	Hotel „Bijela Rada“	74 + 80	1500
2.	Hotel „Dominus“	37	
3.	Hotel „MB-Dvori“	27	150
4.	Motel „Durmitor“	40	200

5.	Motel „Ravna Rijeka“	30	100
7.	Restoran „5“	15	100
9.	Ugostiteljski objekat SRD „Sinjavac“	15	500
10.	Autobuska stanica „Novoprevoz“	15	/
11.	„Me ekomerc“	15+45	60
12.	Planinarski dom na Bjelasici „Smilja e“	22	
13.	Etno selo „Vukovi “ Majna gora-Tomaševo (slike br. 7 i 8)	50	400
UKUPNO :		465	3010

Tabela broj 16: Pregled turisti kih objekata

Slike broj 7 i 8 Eko-selo „Vukovi “ Majna gora-Tomaševo

2. POSEBNI DIO

2.1 ANALIZA HAZARDA

Poplava je plavljenje užeg ili šireg kompleksa zemljišta, izlivanjem vode iz rije nog korita, jezera ili mora. Nastaje od velikih kiša, naglog otapanja snijega, jakih zemljotresa i vjetrova i drugih prirodnih nesre a. Kako voda prili no brzo oti e, da bi došlo do hazardne–poplavne situacije nije dovoljno samo da padne velika koli ina kiše, ve je neophodno da istovremeno bude ispunjeno više meteoroloških uslova koji e svojim istovremenim dejstvom hidrološku situaciju u initi poplavnom.

Na osnovu višegodišnjeg istraživanja i analize eskremnih situacija koje su dovodile do izlivanja rijeka i plavljenje odre enih regija, može se re i da su sljede i faktori najodgovorniji za poplave:

- obilne padavine, to su jake 24h kiše ili jake kišne serije u trajanju od po nekoliko dana;
- obilne padavine pra ene toplim i jakim južnim vjetrom koji uslovljava izostanak sniježnih padavina u planinskim predjelima, a ina e snijeg je sasvim uobi ajena pojava tokom hladnog dijela godine i tokom jeseni i prolje a i
- naglo topljenje postoje eg sniježnog pokriva a koji produkuje dodatne koli ine vode, a postojanje snijega je važno i sa aspekta ve e zasi enosti tla vodom, pa nove koli ine vode od kiše i topljenje snijega predstavljaju direktni oticaj.

U tabeli broj 17 dat je pregled pedeset najja ih kiša u Bijelom Polju za 24h, 48h i 72 h, shodno evidenciji Hidrometeorološkog zavoda Crne Gore.

Godina	Mjesec	Dan	24h kol.kiše	Godina	Mjesec	Dan	48h kol.kiše	Godina	Mjesec	Dan	72h kol.kiše
1992	10	7	157,6	1992	10	7	162	1985	11	19	208,8
1985	11	19	101,6	1992	10	6	157,6	1985	11	18	185,4
1972	7	15	97,8	1985	11	19	154	1992	10	6	162
1996	9	13	95,6	1985	11	18	133	1992	10	7	162
1962	4	30	93,3	1972	7	15	127,4	1992	10	5	161,6
1986	2	19	92,8	1996	9	13	126,8	1974	10	22	150,4
1996	2	21	86,2	1972	7	14	110,6	1985	11	17	149,3
2007	3	21	78,5	1962	4	30	109,1	1972	7	14	140,2
1993	3	27	73,0	1985	11	20	107,2	1996	9	13	130,2
1976	1	27	68,6	1974	10	23	105,6	1972	7	15	127,4
2009	11	7	68,0	1976	1	27	104,9	1996	9	12	126,8
1991	2	12	65,2	1996	2	21	100,6	1976	1	26	126,7

1960	11	7	64,6		1977	8	22	98,5		1972	7	13	117,7
1972	9	28	64,5		1986	2	19	97,7		1962	4	30	116,2
2004	1	20	63,2		1996	9	12	95,6		1979	11	17	115,8
1974	10	24	61,4		1962	4	29	95,1		1976	1	27	111,7
1986	10	25	59,8		1986	2	18	93		1985	11	20	111,2
1978	9	13	58,9		1991	2	12	92		1962	4	29	110,9
1979	11	17	58,9		1976	1	26	90,4		1974	10	23	105,9
1967	6	30	58,5		2004	11	14	89,6		1977	8	22	105,5
1987	12	15	57,8		2007	3	21	89,5		1996	2	21	104,6
1998	8	29	56,5		1974	10	22	89		1986	2	19	102,9
1977	8	23	55,8		1972	9	27	88,5		1996	2	20	101,3
2005	9	19	55,4		1996	2	20	86,9		1976	1	25	100,1
1985	11	21	54,8		1992	10	18	84,8		1977	8	21	98,5
1961	6	23	53,7		1960	11	6	84		1991	2	12	98,3
2001	11	10	53,4		1993	3	26	81		1986	2	18	97,9
1969	12	6	53,0		1993	3	27	80,4		1979	11	16	97,3
1986	6	15	53,0		1979	11	17	79		1960	11	6	95,8
1963	7	3	52,6		2007	3	20	78,7		1996	9	11	95,6
1985	11	1	52,6		1979	11	16	77,2		1962	4	28	95,1
1985	11	20	52,4		1980	12	7	77,2		2004	11	14	93,6
1997	3	20	52,0		1986	10	24	77		1986	2	17	93
1983	4	3	51,8		1960	11	7	76,4		1991	2	11	92
2005	11	17	51,8		2005	9	19	76,4		2007	3	21	91,5
1974	10	16	51,3		1980	10	13	74		1994	4	11	91,2
1966	1	13	51,2		2004	1	20	73,8		2004	11	13	91
1992	10	19	51,0		2006	3	6	73,7		2007	3	20	89,7
2003	1	10	51,0		1972	9	16	73,6		1974	10	21	89
2003	10	23	51,0		2001	11	13	73,2		1972	9	26	88,5
1983	9	18	50,2		1961	6	23	71,7		1972	9	27	88,5
1989	10	10	50,2		1978	2	14	71,6		1993	3	26	88,4
1952	1	14	50,0		1969	12	6	71,4		1996	2	19	86,9
1954	1	31	50,0		2009	11	6	69,8		1992	10	17	86
1978	2	14	49,4		2000	12	28	69,6		1974	10	14	85,2
1997	5	29	48,8		2009	11	7	69,4		2004	9	25	85
2005	2	15	48,6		1987	12	15	69,2		1992	10	18	84,8
1959	8	19	48,5		1991	10	21	69		1960	11	5	84
2008	8	10	48,2		1989	10	10	68,8		1991	10	20	83,8
2005	8	8	48,0		2004	1	19	68,2		1989	10	9	83

Tabela broj 17: Pregled pedeset najja ih kiša u Bijelom Polju za 24h, 48h i 72h

Poplave mogu biti **prirodne i vješta ke**. Jake atmosferske padavine izazivaju bujice koje u ciklu nimalnim vremenskim intervalima dostižu ekstremne vrijednosti i pri tome ine ogromne materijalne štete.

Prirodne poplave nastaju naj eš e u rije nimalnim dolinama kada se voda izlije iz rije nog korita, pokrije priobalno zemljište ili te e preko njega. Širina poplavljenog zemljišnog pojasa zavisi od koli ine vode u rijeci prilikom poplave, dubine rije nog korita, nagiba strana rije ne doline i zaštitnog pojasa izgra enog duž rijeke.

Vješta ke poplave nastaju rušenjem nasipa na rije nimalnim obalama i branama na hidroakumulacijama.

Zaštita od poplava je važna aktivnost iz razloga što poplave mogu imati smrtne posljedice, ugroziti zdravlje ljudi, primorati stanovništvo na raseljavanje, proizvesti velike materijalne štete za okolinu, ozbiljno ugroziti privredni razvoj i potkopati privredne aktivnosti zajednice. Moramo biti svjesni injenice da su poplave prirodni fenomen koji nije mogu e sprije iti. Bez obzira kako imamo izgra en siguran sistem za zaštitu od poplava, uvijek e postojati vjerovatnost njene pojave. Me utim, mogu e je (i poželjno) smanjiti **rizik** od štetnih posljedica povezanih sa poplavama. Kako bi mjere za smanjivanje tih rizika bile djelotvorne one trebaju, koliko god je to mogu e, biti uskla ene na itavom rije nom slivu.

Neke ljudske aktivnosti (poput izgradnje sve ve eg broja naselja i privrednih dobara na poplavnim podru jima i smanjivanja prirodnog zadržavanja vode iskoriš avanjem zemljišta) pove avaju poplavni rizik. Tako e, klimatske promjene doprinose pove avanju vjerovatnosti pojave i negativnih u inaka poplava.

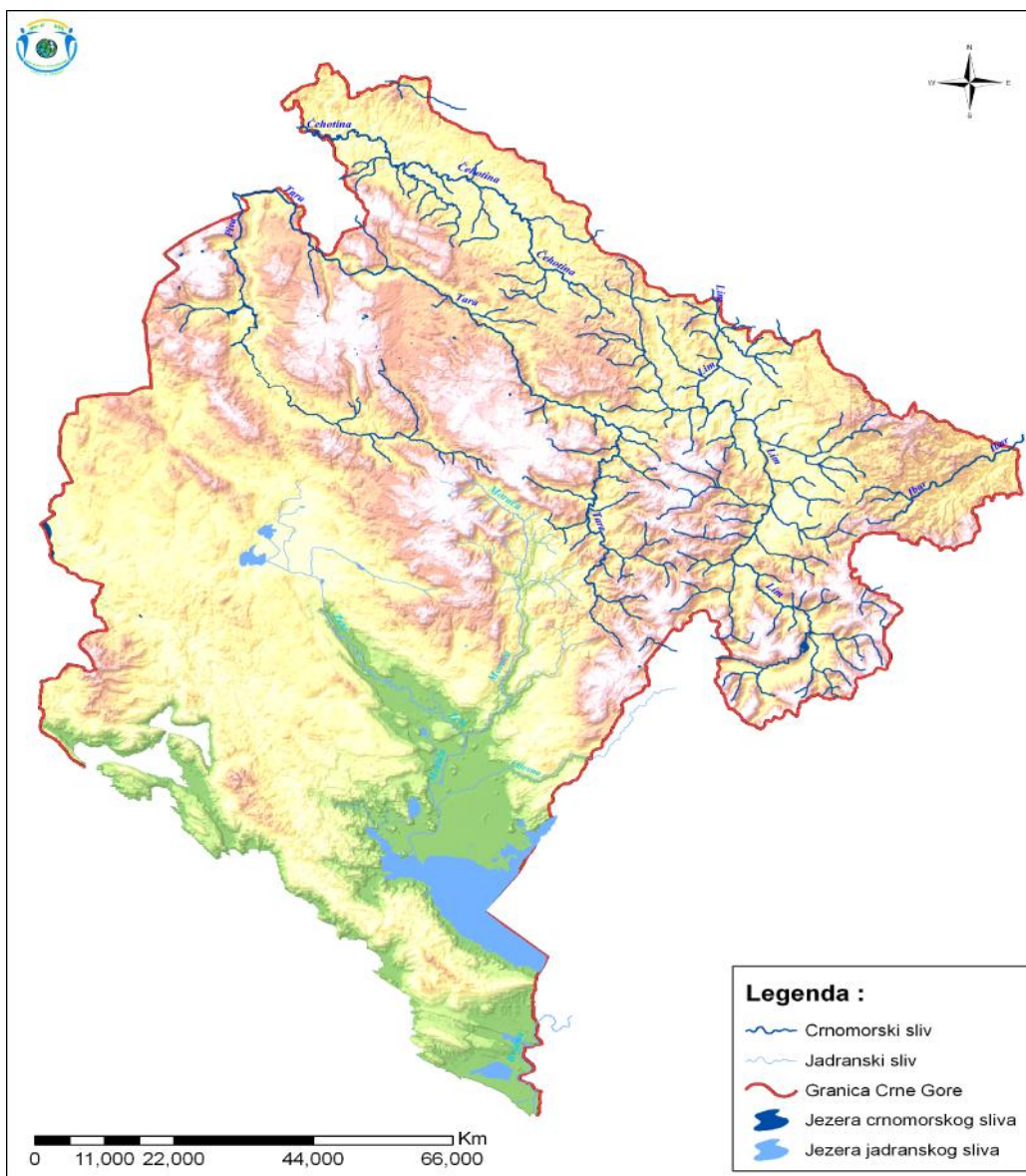
Opština Bijelo Polje smještena je u dolini rijeke Lim, koja u svom sastavu ima pritoke i predstavlja potencijalnu prijetnju za izlivanje i plavljenje naselja, poljoprivrednih površina i saobra ajnica. Ono što karakteriše poplave u Bijelom Polju jeste da se one dešavaju periodi no.

2.1.1 Vodotoci i potencijalne akumulacije koje mogu biti uzrok poplava

U ovom dijelu procjene ugroženosti bi e detaljno sagledani vodotoci, jezera i akumulacije koje mogu biti uzrok poplava u Bijelom Polju. U tekstu koji slijedi, kada su u pitanju oznake na karti, koriš ena su: **Karta rijeka Crnomorskog sliva, Karta rijeka u Bijelom Polju i Karta plavnih zona opštine Bijelo Polje.**

2.1.1.1 Crnomorski sliv

Crnomorskom slivu pripadaju rijeke: Ibar, Lim, ehovina, Tara i Piva (karta broj 2).

Karta broj 2: Crnomorski sliv

Kroz teritoriju opštine Bijelo Polje protiče rijeka Lim sa pritokama, i to: sa desne strane rijeka Lješnica, rijeka Tronoša, Boljanska rijeka, Bistrica i sa lijeve strane Ljubovića, Lipnica, Lješnica, Kanjska rijeka.

Rijeka Lim (slika broj 9) je prirodna rijeka koja izvire iz Plavskog jezera, mada njen izvorišni dio čine rijeke Vruja i Grnjar, koje sastavljaju i sečine Ljubovića, koja se uliva u Plavsko jezero. Prije Andrijevice u Lim ulivaju se Murinska rijeka i Zloreica sa lijeve strane, a sa desne strane rijeka, Rženička, Velička i Komarača. Od Andrijevice do Berana Lim prima sa lijeve strane Krašticu, Trebišku rijeku, Ševarinsku rijeku i Bisticu, a sa desne strane Šekularsku i Kalužersku rijeku. Od Berana do Bijelog Polja u Lim se ulivaju sa lijeve strane Brzava i Ljubovića, a sa desne Dapskička rijeka i Lješnica. Od Bijelog Polja do Dobrakova sa

lijeve strane se uliva Bjelopoljska Lješnica, a sa desne Bjelopoljska Bistrica. Površina sliva Lima do Dobrakova je 2880km². Dužina toka je 234 km. U Bijelom Polju proticaj joj je 71 m³/sek.

Vodotok	Površina sliva	Dužina toka	Specif.modul oticaja		Sr.god. padav.u slivu	Koli ina kiše u mm	Ukupna koli ina vode na slivu u T
			Gor. tok	Donji tok			
Lim	2805	123	71.0	52.3	25,3	1235	3464,2

Tabela broj 18: Pregled podataka o rijeci Lim (Hidrometeorološki zavod Crne Gore 08.08.2011. godine)

Zbog velike koli ine padavina u slivu, ima gustu rije nu mrežu i obilno prihranjivanje, te raspolaže zna ajnim hidroenergetskim potencijalom.

Slika broj 9: Rijeka Lim

Pritoke rijeke Lim sa lijeve strane:

- **Brzavska rijeka** se uliva u Lim u mjestu Brzava. Dužina vodotoka je oko 10 km;
- **Rijeka Ljubovi a** uliva se u Lim kod Ribarevina. Njen sliv se nalazi izme u planina Bjelasice, Burena, Stožera i Lise. Dolina Ljubovi e duga je 35 km. Od izvorišta do Slijepa Mosta te e od sjevera prema jugu, a zatim prema istoku do uš a u Lim;
- **Rijeka Lješnica** je duga 20 km i u centru grada uliva se u Lim;
- **Rijeka Lipnica** je duga 5 km i u gradskom naselju Pruška uliva se u Lim;
- **Kanjska rijeka** je duga 4-5 km i u selu Dobrakovu uliva se u Lim.

Pritoke rijeke Lim sa desne strane:

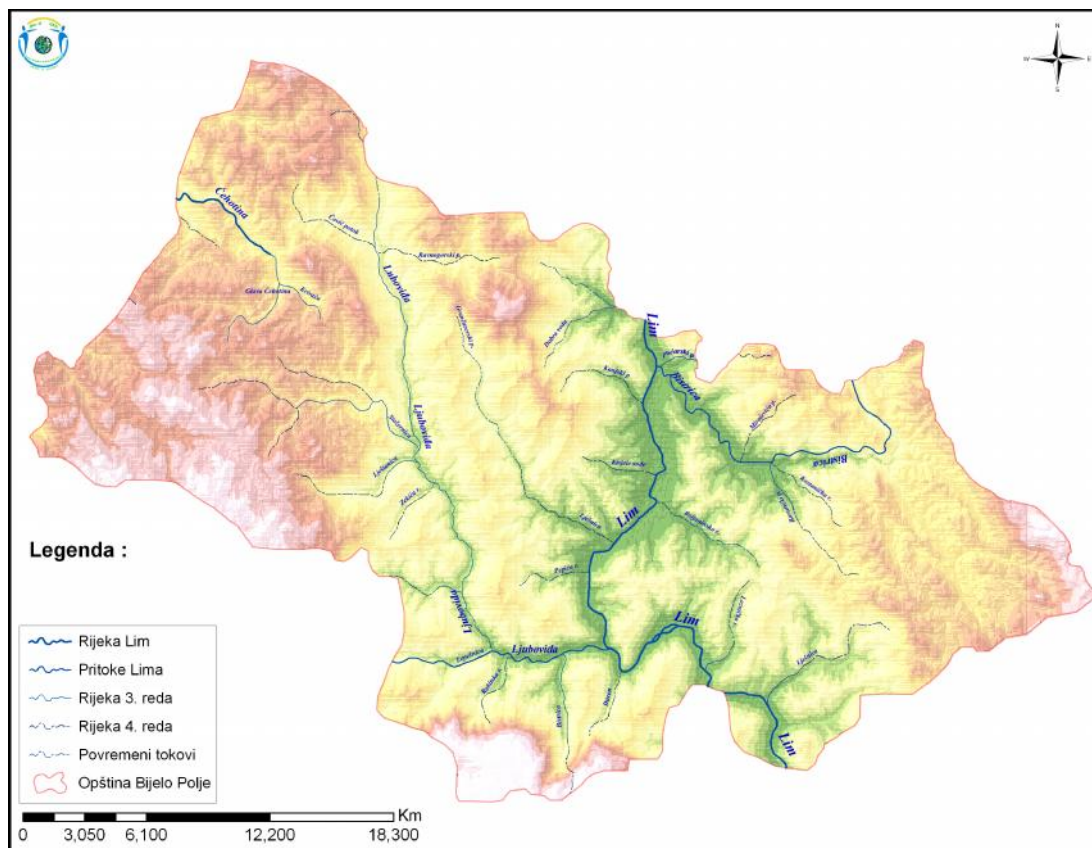
- **Rijeka Lješnica** je duga 5km i kod mjesta Bio a uliva se u Lim;
- **Rijeka Tronoša** je duga 5km i kod mjesta Sr evac uliva se u Lim;
- **Boljanska rijeka** je duga 4km i u mjestu Resnik uliva se u Lim;

- **Rijeka Bistrica** nastaje spajanjem Grebske i Groševske rijeke na koti 905,00 mnv na mjestu gdje započinje alovi a klisura, a uliva se u rijeku Lim nizvodno od Bijelog Polja u selu Voljavac na koti od 537,00 mnv. Ukupna dužina toka rijeke je 26 km, a ukupna površina slivnog područja do ušća u Lim iznosi 380 km². Saobraćajna infrastruktura u slivu vodotoka je u dijelom pokrivena lokalnim putevima;

- **Rijeka Čhotina** izvire u selu Bliškovo i kroz teritoriju opštine Bijelo Polje teče u dužini od 8 km (slika broj 10).

Slika broj 10: Izvorište rijeke Čhotine

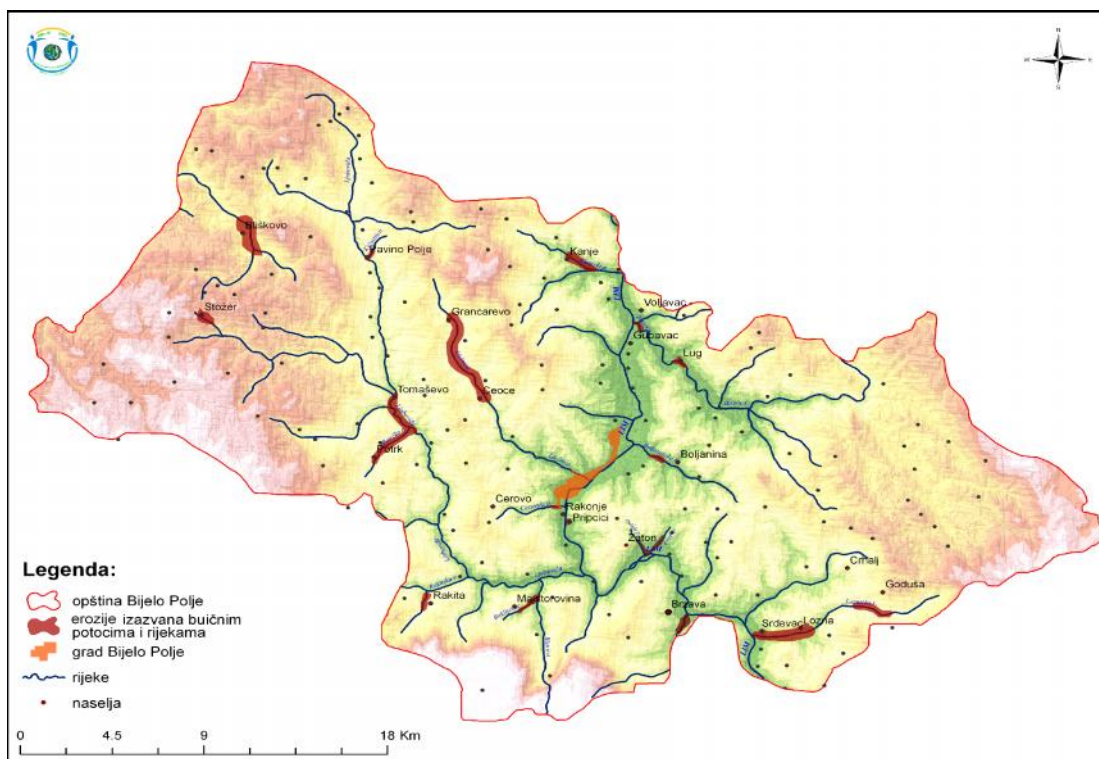
Karta broj 3: Rijeka Lim sa svojim pritokama

2.1.1.2 Buji ni tokovi i erozije

Buji ni tokovi i erozije su, tako e, procesi koji potencijalno mogu ugroziti živote ljudi, njihovu imovinu i prirodne resurse. Usljed velikih padavina i neracionalnog i neadekvatnog koriš enja prirodnih resursa na teritoriji opštine Bijelo Polje, dolazi do pojave erozivnih procesa na šumskim i poljoprivrednim zemljištima. Sve pritoke rijeke Lima, kao i sama rijeka Lim cijelom dužinom su buji nog karaktera. Svaki od tih buji nih tokova ugrožava stanovništvo, stambene objekte, saobra ajnice, kao i poljoprivredna, šumska i ostala zemljišta.

Najzna ajniji buji ni tokovi koji mogu ugroziti stanovništvo, stambene objekte, poljoprivredno zemljište i infrastrukturu prikazani su na karti broj 4:

- opštinski put Bijelo Polje - Gran arevo - selo eo e (Visoka esma),
- opštinski put Sutivan - Orahovica (od kapele u Orahovici prema ku ama Karali a),
- opštinski put Goja - Kanje (pored Kanjske rijeke),
- opštinski put Kanje - Dobrinje,
- opštinski put Kovren - Vergaševi i,
- opštinski put Bliškovo - Stožer (pored Stožerske rijeke),
- opštinski put Tomaševo - Barice (Galica, Pisana Jela i Zmajevac),
- opštinski put Tomaševo - Potrk,
- opštinski put Bijelo Polje - Cerovo,
- opštinski put Sr evac - Lozna,
- opštinski put Lozna - Sušica,
- opštinski put Crhalj - Goduša (Zlo prlo),
- opštinski put Brzava - Prijelozi (pored Prijeloške rijeke),
- opštinski put Ravna Rijeka - Majstorovina ,
- opštinski put Ravna Rijeka - Rakita - Bjelasica (pored Rakitske rijeke),
- opštinski put Rasovo - Boljanina (pored Boljanske rijeke),
- opštinski put Bijelo Polje - Bistrica (Zminjak),
- opštinski put Bijelo Polje - Prip i i (pored Lima),
- opštinski put Pavino Polje - Ki ava (pored Ki avske rijeke).

Karta broj 4: Erozivna područja kao produkt bujnih tokova u opštini Bijelo Polje (Informacije o lokacijama erozija ubilježene na karti dobijene su od Direkcije za izgradnju i investiciju opštine Bijelo Polje)

Redni broj	Kategorije erozije			Specifi na produkcija nanosa (m^3/km^2 godišnje)	
	Oznaka	Koeficijent erozije	Kategorija	Minimalna	Maksimalna
1.	I	1,25	Ekscesivna	3.000	18.000
2.	II	0,85	Jaka	1.700	10.000
3.	III	0,55	Srednja	900	5.000
4.	IV	0,30	Slaba	350	2.000
5.	V	0,10	Vrlo slaba	70	400

Tabela broj 19: Kategorije erozije i specifi na produkcija nanosa

Studije slučaja:

a) U jednom zapisu iz 1570. godine govori se da je velika voda odnijela most na Limu. Katastrofalna poplava koja je zadesila Bijelo Polje 1896. godine odnijela je most na Limu. O ovoj poplavi pisao je list Carigradski glasnik (broj 44 iz 1896. g.). U listu je zabilježeno da je

most na Limu u Bijelom Polju 11. novembra 1896. godine odnijela velika voda. Uzrok ovakvoj poplavi bila je kiša koja je padala 11 dana, pa su poplave ugrozile itavo Polimlje. Gradsko naselje Nikoljac je tada bilo odsje eno od grada 40 dana, sve dok se Lim nije povukao u svoje korito.

b) Usljed obilnih padavina 16.11.1979. godine došlo je do bujanja rijeke Lješnice koja je podigla nivo Lima, pa su u mjestu Brzava jedinice civilne zaštite morale da miniraju stari most kako ne bi došlo do za epljenja novog mosta (podaci dobijeni od bivšeg na elnika Opštinskog štaba CZ i rukovodioca akcije miniranja mosta Saliha Dobardži a).

c) U naselju Zaimovi a Livade, 17.11.1979. godine zbog velikih padavina i zbog karakteristi nog geomorfološki g sastava zemljišta (mo varno), došlo je do plavljenja ku a (knjiga dežurstva Vatrogasne jedinice Bijelo Polje).

d) U oktobru 1992. godine usljed velike koli ine padavina došlo je do za epljenja na skoro svim pritokama rijeke Lim. Nakon pucanja za epljenja formirao se poplavni talas koji je nanio velike materijalne štete na infrastrukturnim i stambenim objektima, kao i poljoprivrednom zemljištu. Uništen je veliki dio putne infrastrukture, kao i ve ina mostova preko potoka i rijeka, koji su povezivali prigradska i seoska naselja sa gradom. Situacija je bila sljede a:

- *u gradskom naselju Babi a Brijeg* došlo je do plavljenja ku e Dina okovi a koje je prouzrokovao Pavi a potok - etiri lana ove porodice je evakuisano (knjiga dežurstava Vatrogasne jedinice Bijelo Polje);

- *Cerovski potok* koji se uliva u Lim u prigradskom naselju Rakonje - Malo Polje poplavio je stambene objekte porodica: Nišavi Radisava, Jovanovi Vojislava, Jovanovi Tomislava, uki Stanije i Soši Velizara. Tom prilikom evakuisano je 24 lana ovih porodica;

- *u gradskom naselju Lješnica*, nivo vode u rijeci Lješnici porastao je za preko 5 m i poplavio okolne ku e. Evakuisano je 15 stanovnika ovog naselja. Zbog nemogu nosti saniranja posljedica poplave, Opština je dodijelila stanove porodicama Opan ina i Tomovi (podaci dobijeni od MZ Lješnica);

- *u gradskom naselju Rijeka*, došlo je do plavljenja 10 stambenih objekata koje je prouzokovao visoki vodostaj u rijeci Lješnici. Evakuisana su 52 stanovnika. Zbog nemogu nosti saniranja posljedica poplave, Opština je dodijelila stanove porodicama: atovi , Dizdarevi , Muratovi i Luka (podaci dobijeni od MZ Lješnica).

e) Usljed velikih padavina u novembru mjesecu 2010. godine, došlo je do izlivanja rijeke Lim i njenih pritoka. Situacija koja se desila krajem 2010. godine, u hidrološkom smislu, bila je mnogo ekstremnija od one na po etku godine. Razlog leži u injenici da su se krajem 2010. godine u kratkom vremenskom periodu desile dvije jake kišne serije. Prva kišna serija je

maksimalno opteretila hidrološke sisteme, a druga kišna serija je prili no brzo naišla, tako da nije bilo vremena da se hidrološki sistemi „rasterete“ od velike koli ine vode iz prve kišne serije. Druga kišna serija je naišla na ve maksimalno optere ene hidrološke sisteme što je uslovalo izlivanje voda.

Naziv opštine	30 asovna koli ina kiše u lit/m2 od 7h 30. novembra do 13h 1. decembra 2010. godine
B.Polje	44,2

Tabela broj 20: Pregled padavina (Hidrometeorološki zavod Crne Gore 08.08.2011. godine)

Pregled koli ine padavina za novembar 2010. sa uporednim prikazom sa prosje nim koli inama i odstupanjima					
<i>Kol. pad.</i>	prosje k za novembar	novembar 2010.g.	odstupanje	odstupanje u %	u eš e od prosj.kol. u %
B.Polje	107,9	121,9	14,0	12,9	112,9
Pregled koli ine padavina za decembar 2010. sa uporednim prikazom sa prosje nim koli inama i odstupanjima					
<i>Kol. pad.</i>	prosje k za decembar	decembar 2010.	odstupanje	odstupanje u %	u eš e od prosj.kol. u %
B.Polje	89,6	116,8	27,2	30,4	130,4

Tabela broj 21: Pregled koli ine padavina (Hidrometeorološki zavod Crne Gore 08.08.2011. godine)

Ova dva primjera detaljno su opisana iz razloga što su ovo ekstremni slu ajevi i u njima su oboreni i postavljeni novi hidro-meteorološki rekordi.

2.1.2 Plavljene površine

Poplave na podru ju opštine Bijelo Polje se razli ito manifestuju zavisno od karakteristika vodotoka koji prouzrokuje poplave. Duž doline Lima u mjestima sa lijeve i desne obale usljed visokog vodostaja i neplanske eksploatacije šljunka (slike broj 11 i 12), dolazi do izmještanja korita rijeke i ugrožavanja naselja, industrijskih postrojenja i poljoprivrednih površina.

Slike broj 11 i 12: Jedno od mjesta u selu Zaton gdje se vrši neplanska eksploatacija šljunka koja za rezultat ima izmještanje korita rijeke Lim

Duž toka rijeke nalaze se saobraćajna infrastruktura i naselja, pa se njenim izlivanjem blokiraju saobraćajnice i ugrožavaju kuće, pomoćni, poljoprivredni i drugi objekti.

Poljoprivredne obradive površine, iako po površini manje ali značajne za poljoprivrednu proizvodnju, također su smještene u dolini Lima i njegovih pritoka.

Na teritoriji opštine Bijelo Polje usljed izlivanja rijeke Lim moguće su poplave na sljedećim lokacijama:

- **Lokacija Bioča** – na dužini od oko 800 m ugrožena je lijeva i desna obala. Na lijevoj obali ugroženo je poljoprivredno zemljište, a na desnoj lokalno groblje i magistralni put Bijelo Polje - Berane.
- **Lokacija Srđevac** – na lokaciji iza objekta Sabaheta Hota u dužini od 700 m ugrožena je desna obala i to poljoprivredno zemljište (slike 13 i 14). Vršeni su određeni radovi na regulaciji i zaštiti desne i lijeve obale, međutim, ti radovi nijesu riješili problem.

Slike broj 13 i 14: Sr evac

- **Lokacija Š epanica** – na ovoj lokaciji ugrožena je obala u dužini od 100 m, tj. ugrožen je magistralni put Bijelo Polje – Berane.
- **Lokacija Zaton** – lokacija (1) je kod stare škole u dužini od 800 m. Ugrožena su dva stambena objekta u kojima živi 14 lanova porodica (slika br. 16).

Slike broj 15 i 16: Poplavljeni stambeni objekti u Zatonu (novembar 2010. godine)

Na ovoj lokaciji tako e je ugrožena i desna obala koju ini poljoprivredno zemljište. Po tvr enju mještana na ovom lokalitetu do sada je rijeka Lim odnijela više desetina hektara

obradive zemlje sa daljom tendencijom odnošenja. Ranijih godina na ovom potezu ra ena je gabionska zaštita i obaloutvrda, ali je vremenom i ona stradala.

Lokacija (2) je preko puta Fabrike betonskih elemenata u Zatonu u dužini od 1000m. Ugrožena je desna obala i to poljoprivredno zemljište. Na ovom lokalitetu je zadnjih godina koncesionar DOO „Zlai “, izvodio radove na izradi nasipa i pokušaja skretanja matice Lima uz lijevu obalu, ali bezuspješno jer je pri nadolasku velikih voda nasip nošen.

- **Lokacija Patkova Otoka (Loznice)** – lokacija Loznica kod pješa kog mosta Loznice-Pruška, ugrožen je stambeni objekat u kome živi 17 lanova porodice. Iako je ve i dio do ku e popunjen zemljišnim slojem, ne može sprije iti izlivanje Lima i ugrožavanje samog objekta. Potrebno je njeno izmještanje (slike br. 17 i 18).

Slike broj 17 i 18: Lokacija Patkova otoka, ku a porodice Selimovi

- **Lokacija Strojtanica** – lokacija se nalazi ispod kapele i groblja u dužini od oko 200 m – desna obala. Izlivanjem Lima ugrožena su dva stambena objekata romskog naselja u kojima živi 11 lanova doma instava (slike 19 i 20).

Slike broj 19 i 20: Poplavljene objekti romskog naselja u Strojtanici (novembar 2010. godine)

- **Uš e Bistrice** – Ugrožen je turisti ki objekat SRD „Sinjavac“, kao i poljoprivredno zemljište u dužini od 1000 m u selu Voljavac (slike 21 i 22).

Slike broj 21 i 22: Uš e Bistrice u Lim, lokacija Voljavac (novembar 2010. godine)

- **Lokacija Dobrakovo** – U dužini od oko 300 m, ugrožena je lijeva obala.

Na području opštine Bijelo Polje osim rijeke Lim u vrijeme kada su visoki vodostaji, glavni problem predstavljaju njene pritoke koje se izlivaju na odre enim lokalitetima, i to:

Desne pritoke Lima:

- **Rijeka Lješnica** – uliva se u mjestu Bio e, gdje se javljaju problemi sa izlivanjem i plavljenjem oranica, doma instava i stambenih objekata. U ovom selu živi 113 stanovnika .
- **Rijeka Tronoša** – Prilikom visokog vodostaja na mjestu gdje se uliva u Lim stvara deltu što za posljedicu ima izlivanje i plavljenje doma instava.
- **Boljanska rijeka** – U vrijeme visokog vodostaja izliva se u središnjem toku i prouzrokuje poplave u mjestima Boljanina (živi 393 stanovnika, odnosno 101 doma instvo) i Bogaz .
- **Rijeka Bistrica** – tokom visokih vodostaja dolazi do izlivanja u njenom srednjem toku u mjestima: Mokri Lug (žive 34 stanovnika), Kahve, Lug, Prese enik, Ušanovi i (sa ukupno 79 stanovnika) i Voljavac (sa 215 stanovnika). U narednom periodu planira se izgradnja manjih hidrocentrala što e usloviti stvaranje akumulacija i smanjiti rizik od plavljenja.

Lijeve pritoke Lima:

- **Rijeka Ljubovi a** – izliva se u mjestima Pavino Polje (živi 141 stanovnik) i Tomaševo (žive 244 stanovnika).
- **Cerovski potok** – ugroženo je 5 stambenih objekata u kojima živi 27 lanova porodice.
- **Pavi a potok** – ugrožen je jedan stambeni objekat u kome žive 4 lana porodice.
- **Rijeka Lješnica** – pravi probleme u donjem toku u zadnjih 3 km, u prigradskim naseljima Lješnica i Rijeka u kojima živi 1564 stanovnika. U prigradskom naselju Lješnica ugroženo je 5 stambenih objekata u kojima živi 25 lanova doma instva, a u prigradskom naselju Rijeka ugrožen je 21 stambeni objekat u kojima živi 21 lan doma instva.
- **Rijeka Lipnica** – tokom visokih vodostaja poplave se dešavaju u donjem toku Lipnice (gradsko naselje u kome živi 656 stanovnika).
- **Kanjska rijeka** – pravi probleme u donjem dijelu 1,5 km kroz naselje Kanje (u ovom selu živi 295 stanovnika odnosno 78 doma instava) sve do magistralnog puta.

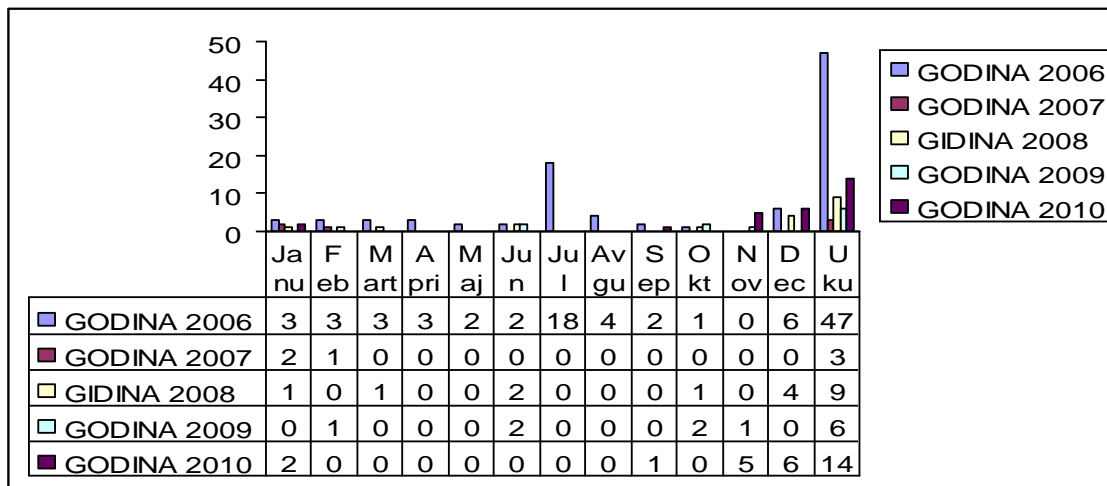
Napomena: Glavni prihodi ovih žitelja su usjevi plodnih oranica koje mogu biti uništene u slu ajevima poplava.

Rijeka ehotina – na osnovu dosadašnjih saznanja ova rijeka nije plavila okolna podru ja.

Pregled ugroženog stanovništva i objekata dat je u Prilogu broj 7.

2.2 U ESTALOST POJAVLJIVANJA I INTENZITET DJELOVANJA POPLAVA

Podaci Službe zaštite i spašavanja opštine Bijelo Polje o poplavama za period od 2006. do 2010. godine, prikazani su u grafi kom prikazu broj 2. Ti podaci predstavljaju uobičajenu evidenciju Službe zaštite i spašavanja o broju i vrsti intervencija, mjestu i vremenu dešavanja koji su uredno upisani u knjigu dežurstava, uz konstataciju o broju angažovanih vatrogasaca, vozila, sredstava i opreme.

Grafički prikaz broj 2: Poplave u opštini Bijelo Polje za period od 2006. do 2010. godine

Iz grafičkog prikaza se može zaključiti da su kritični mjeseci novembar, decembar i januar. U gusto naseljenoj dolini Lima, gdje su osim naselja smješteni industrijski objekti, zatim poljoprivredna obradiva zemljišta i drugo od značaja za društveno-ekonomski život građana Bijelog Polja, uočava se nekoliko godina unazad da su poplave česta pojava, i da nanose velike štete u opštini. Ono što je karakteristično za rijeku Lim jeste da postoje lokacije koje usljed visokog vodostaja dovode do plavljenja okolnog područja. Te lokacije su: Bioča, Srčevac, Stjepanica, Strojtanica, Pripiti, Zaton, Patkova otoka (Loznice), Unevina, Sutivan, Voljavac, Gubava, Dobrakovo.

Studije slučaja:

a) U 2006, 2007 i 2008. godini došlo je do izlivanja rijeke Lim i njenih pritoka, ali nije došlo do ugrožavanja stambenih objekata i ljudi koji žive u njima.

b) U 2009. godini u oktobru mjesecu usljed obilnih padavina došlo je do plavljenja porodice Selimovi u mjestu Patkova otoka u kojoj živi 8 članova porodice. U ovoj akciji spašavanja ugrožene porodice učestvovalo je 6 spasilaca sa 2 čamca.

c) U novembru 2009. godine, pripadnici Službe zaštite su svojom mehanizacijom uklonili most na rijeci Lješnici koji je bio prijetnja za formiranje poplavnog talasa i ugrožavanje ljudi i stambenih objekata nizvodno od mosta.

d) U novembru i decembru 2010. godine došlo je do izlivanja rijeke Lim i njenih pritoka pa je kompletno ljudstvo Službe zaštite sa opremom i mehanizacijom bilo na terenu kako bi pružili adekvatnu pomoć ugroženom stanovništvu u mjestima: Zaton, Prip i i, Patkova otoka, Sutivan, Strojtanica, Lipnica i Lješnica. U ovim akcijama evakuisane su 53 osobe od kojih je bilo 31 dijete i 5 starih i slabopokretnih. Svi evakuisani su smješteni kod rodbine.

Ono što karakteriše poplave prито njih rijeka u Lim sa desne i lijeve strane, jeste da izlivanje tih rijeka nije istovremeno. Ako se izlivaju sa desne strane pritoke na lijevoj strani miruju ili obratno.

2.3 KRITERIJUMI ZAŠTITE OD POPLAVA

Osnovni kriterijum za utvrđivanje prioriteta kod zaštite od poplava, odnosno pri projektovanju i realizaciji sistema za zaštitu od poplava predstavlja ekonomska i društvena vrijednost branjenog područja. Ovim se iskazuje prije svega broj stanovnika, vrijednost objekata i dobara, veličina branjene površine i njena namjena.

Na osnovu dosadašnjeg iskustva u projektovanju i građenju mogu se utvrditi neki osnovni pokazatelji koji definišu stepen zaštite, prioritet izgradnje objekata vezano za veličinu naselja, vrijednost privrednih objekata i poljoprivrednih površina. Predlog ovih kriterijuma dat je u tabeli broj 22. Predlog svakako treba shvatiti uslovno, imajući u vidu da je stepen zaštite od poplava dinamička kategorija, koja zavisi od tehniko ekonomskih, ekoloških, socijalnih, političkih i drugih kriterijuma, a posebno i od organizovanosti sistema zaštite i spašavanja kada su poplave u pitanju.

Redni broj	Broj stanovnika i karakter dobara na zaštićenom području - kaseti	Povratni period mjerodavne velike vode (godina)
1.	Naseljeno mjesto veće od 50 000 stanovnika	200
2.	Naseljeno mjesto od 10 000 do 50 000 stanovnika	100
3.	Veliki i značajni industrijski i drugi privredni objekti	100
4.	Naseljeno mjesto od 2 000 do 10 000 stanovnika	50
5.	Srednji industrijski i drugi privredni objekti	50
6.	Naseljeno mjesto veće od 2 000 stanovnika	25
7.	Melioracioni sistemi i izvorišta za vodosnabdijevanje	25
8.	Manja naselja i sela	20
9.	Manji industrijski i drugi privredni objekti	25
10.	Poljoprivredne površine van melioracionih sistema	20

Tabela broj 22: Okvirni kriterijumi za rangiranje i usvajanje mjerodavnih proticaja velikih voda za sistem zaštite od poplava

Pri izradi konkretnih projekata može se na osnovu dokumentovanih tehni ko-ekonomskih, ekoloških i drugih analiza, usvojiti i druga iji rang, odnosno mjerodavni proticaj velike vode. Zaštitnu visinu nasipa iznad nivoa mjerodavne velike vode, kao i druge parametre pouzdanosti sistema, treba analizirati i dokazati u svakom konkretnom slu aju.

2.4 PRINCIPI ZAŠTITE OD POPLAVA

Zaštita od poplava na podru ju opštine Bijelo Polje mora se zasnivati na sljede im principima:

- Zaštita od poplava mora se sprovoditi koriš enjem svih raspoloživih kapaciteta, po ev od pasivne zaštite, koriš enja akumulacije kao mjere aktivne zaštite, do striktnog definisanja i pridržavanja propisa za odbranu od poplava;
- Bitan uslov za obezbje ivanje efikasnog djelovanja izgra enih objekata za zaštitu od poplava jeste njihovo redovno održavanje i dogradnja, odnosno rekonstrukcija;
- Za smanjenje direktnih i indirektnih mjera od poplava treba primjenjivati neinvesticione – preventivne mjere na prostorima ugroženim poplavama, prvenstveno spre avanjem realizacije ve ih investicija u ugroženim ili nedovoljno zašti enim zonama. U tom cilju, potrebno je definisati ugrožene prostore na odgovaraju im kartama i planovima, kao i definisati elemente zaštite od poplava u prostornim planovima;
- Uslov za obezbje ivanje efikasnosti sistema za zaštitu od poplava i ure enja vodnih tokova predstavljaju i radovi na zaštiti od erozije i bujica u gornjim djelovima sliva. Eksploatacija materijala iz rije nih korita mora se vršiti planski, u skladu sa karakteristikama rije nih tokova, kako ne bi došlo do štetnih uticaja na rije ni tok i izgra ene objekte.

2.5 MJERE, SNAGE I SREDSTVA ZA ZAŠTITU OD POPLAVA

Poplave su prirodni fenomeni ije se pojave ne mogu izbje i, ali se preduzimanjem razli itih preventivnih mjera rizici od plavljenja mogu sniziti na prihvatljiv nivo.

Za planiranje zaštitnih mjera potrebno je koristiti pouzdane podatke i informacije o postoje im i planiranim koriš enjima prostora, o hidrometeorološkim i geomorfološkim osobinama nekog podru ja, o vegetacijskom pokriva u, kao i o tipovima zemljišta.

Poplave su me u najopasnijim elementarnim nepogodama, jer uzrokuju gubitke ljudskih života, velike materijalne štete, devastaciju kulturnih dobara, kao i velike ekološke štete usljed nekontrolisanih širenja zaga enja poznatog i nepoznatog porijekla putem poplavnih voda. U zavisnosti od stepena ugroženosti odre ene su odgovaraju e mjere zaštite i spašavanja od poplava i njihovo sprovo enje.

Kada je postupak zaštite i spašavanja od poplava u pitanju postoje dvije vrste zaštite, i to: **redovna** i **vanredna** zaštita od poplava.

Redovna zaštita od poplava podrazumijeva preventivne radove i mjere na zaštiti od poplava. U cilju smanjenja posljedica poplava neophodno je preduzeti preventivne mjere, kao što su: iš enja korita rijeke Lim i svih njenih pritoka; identifikacija područja za koja se smatra da postoji rizik od nastanka poplava (poplavna područja); izrada karata plavnih zona i njihovo unošenje u planove prostornog ure enja, informacijski sistem i katastar nepokretnosti; izrada projektne dokumentacije za zaštitu od poplava i izgradnja i redovno održavanje objekata za zaštitu od poplava. Izrada projektne dokumentacije podrazumijeva izradu planova, programa i ostale projektne dokumentacije za spre avanje nastanka poplava.

Redovna zaštita od poplava obuhvata i:

- izvi anje i osmatranje stanja voda, terena i objekata u zoni poplava;
- izu avanje režima plavljenja;
- organizacijsku i materijalnu pripremu svih u esnika u zaštiti od poplava.

Vanredna zaštita od poplava preduzima se u periodu nailaska velikih voda i podrazumijeva preduzimanje potrebnih tehni kih mjera.

Vanredna zaštita od poplava organizuje se i vrši u zavisnosti od stepena opasnosti. Prema veli ini opasnosti od nastanka poplava utvr uju se 4 stepena opasnosti, i to:

- *prvi* – kada se voda po ne izlivati iz korita, a o ekuje se dalji porast vodostaja;
- *drugi* – kada izlivena voda dospije do nožica nasipa;
- *tre i* – kada nivo vode u vodotoku dostigne do 1 metar ispod najve eg zabilježenog vodostaja, a o ekuje se i dalji porast vode ili kada je zaštitni nasip raskvašen usljed dugotrajnih visokih vodostaja;
- *etvrti* – kada nivo vode u vodotoku dostigne najve i zabilježeni vodostaj, a o ekuje se i dalje njegov porast ili kada je zaštitni nasip u ve oj mjeri raskvašen usljed dugotrajnih visokih vodostaja.

Vanredna zaštita od poplava obuhvata i:

- uvo enje dežurstva u svim opštinskim službama koje su u esnici sistema zaštite i spašavanja i
- stavljanje u pripravnost kompletne mehanizacije neophodne za zaštitu i spašavanje od poplava.

Pod snagama za zaštitu od poplava podrazumijevamo sve raspoložive ljudske i materijalne resurse koji se angažuju u slu aju nastanka poplava. Služba zaštite opštine Bijelo Polje, kao dio

operativnih jedinica ini osnovu za djelovanje u slu aju nastanka poplava. Ova jedinica ima dugu tradiciju, solidno je opremljena i dobro obučena za djelovanje. U Službi zaštite zaposlena su 24 radnika od kojih su dvadeset tri (23) operativni radnici. Starosna struktura zaposlenih vatrogasaca – spasilaca je raznolika i omogućava izvršavanje zadataka koji se pred njima postavljaju u vanrednim situacijama. Služba zaštite opremljena je uglavnom opremom i sredstvima koja su predviđena za gašenje požara, kao i spašavanje iz ruševina i prilikom nastanka saobraćajnih udesa.

Obzirom na to, da je odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju, uloga i nadležnost opštinske službe u značajnoj mjeri izmijenjena, tako da ona daje prvi odgovor na sve vrste hazarda koji se dogode na teritoriji opštine, potrebno je vršiti njeno dodatno opremanje za djelovanje, između ostalog, i u slučaju poplava.

Pored resursa kojima raspolaže služba zaštite i spašavanja opštine Bijelo Polje, za efikasno i kvalitetno djelovanje u slučaju nastanka poplava angažuju se i javna preduzeća (JPKSD „Lim“ i JP Vodovod „Bistrica“), privatni preduzetnici koji raspolažu sa odgovarajućom mehanizacijom (DOO Pelengi, DOO Amigo, DOO „Bijela 3“, DOO Šukurica, DOO Zlaj, Geoput, Industrianski i drugi), kao i specijalističke jedinice (kajakšaško društvo „LIM“ i planinarsko-speleološko društvo „AKOVO“).

Za sve navedene subjekte koji učestvuju u izvršavanju mjera zaštite i spašavanja od poplava neophodna je nabavka specijalizovane opreme i sredstava, kao i adekvatna edukacija ljudskih resursa.

2.5.1 Evakuacioni kapaciteti

U slučaju poplava većih razmjera i potrebe za evakuacijom stanovništva sa ugroženog područja, može se obezbijediti smještaj za 415 lica u turističkim objektima, kao i za 8200 lica u školskim objektima (tabela broj 23), što ukupno iznosi 8615 lica. Za smještaj ugroženih lica u školskim objektima neophodno je obezbijediti određeni broj kreveta i vreća za spavanje. Hala sportova „Nikoljac“, također može da posluži kao mjesto za evakuaciju i zbrinjavanje ugroženog i nastradalog stanovništva čiji je kapacitet oko 2000 lica.

Redni broj	NAZIV ŠKOLE	ADRESA	SMJEŠTAJNI KAPACITETI
1.	„Marko Miljanov“	Z. Livade	1000 lica
2.	„Dušan Kora “	Ul. Voja Lješnjaka	1000 lica
3.	„Risto Ratkovi “	N. Merdovi a	500 lica
4.	„VI. SL. Ribnikar“	Rasovo	500 lica
5.	„9. maj“	Sutivan	300 lica
6.	„Bra a Ribar“	Zaton	300 lica
7.	„P. Žiži “	Njegnjevo	200 lica
8.	„Nedakusi“	Nedakusi	200 lica
9.	„R. B. Tršo“	Lozna	100 lica
10.	„Vuk Karadži “	Bistrica	500 lica
11.	„A.B. ilas“	R. Rijeka	300 lica
12.	„Š. Me edovi “	Godijevo	100 lica
13.	„Milovan Jeli “	P. Polje	200 lica
14.	„K. Radojevi “	Tomaševo	300 lica
15.	„Mladost“	Kanje	100 lica
16.	„21. Maj“	Goduša	50 lica
17.	„M. alovi “	Sušica	50 lica
18.	Gimnazija,„Miloje Dobrašinovi “	Ul. Volo ina bb	1000 lica
19.	JU Srednja stru na škola	Ul. Voja Lješnjaka	500 lica
20.	JU Srednja elektro i ekonomska škola	Ul. Volo ina bb	1000 lica
U K U P N O:			8200 lica

Tabela broj 23: Pregled smještajnih kapaciteta u osnovnim i srednjim školama

Sastavni dio ove procjene ini Digitalna karta poplavama ugroženih područja u koju su uneseni podaci o ugroženom stanovništvu, stambenim i pomoćnim objektima, privrednim, infrastrukturnim i drugim objektima.

3. ZAKLJU CI

1. Mogu nosti nastajanja poplava na teritoriji opštine Bijelo Polje su velike na gotovo svim vodoplavnim terenima, posebno u prolje nim i jesenjim mjesecima.
2. Kao posljedica poplava mogu se o ekivati ljudski gubici i zna ajne materijalne štete pogotovu na poljoprivrednom zemljištu i putnoj infrastrukturi.
3. Neophodna je blagovremena i potpuna informisanost gra ana o svim mjerama i radnjama koje Opština preduzima u cilju smanjenja rizika od nastanka poplava, kao i podizanja svijesti gra ana o mogu im posljedicama poplava.
4. U smislu preventivne zaštite ljudi i materijalnih dobara neophodno je izvršiti regulaciju korita rijeke Lim i njenih pritoka.
5. U cilju smanjenja rizika od poplava neophodno je sprijeti neplansku i nezakonitu eksploataciju šljunka iz korita rijeke Lim.
6. U slu aju nastanka poplava ve ih razmjera potrebno je preduzeti sve odgovaraju e mjere koje se odnose na zaštitu i spašavanje ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara shodno Zakonu o zaštiti i spašavanju.
7. Potrebno je nastaviti sa ja anjem ljudskih i materijalnih resursa opštinske službe zaštite i spašavanja i drugih subjekata koji ine dio sistema zaštite i spašavanja.

GLAVA II

DOKUMENTA OPŠTINSKOG PLANA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE OD POPLAVA

1. MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD POPLAVA

Mjere za zaštitu i spašavanje od poplava predstavljaju organizovane radnje i postupke koje pripremaju i sprovode državni organi i organizacije, organi lokalne uprave, privredna društva, pravna lica i preduzetnici i operativne jedinice, u cilju sprovođenja adekvatnih aktivnosti prije poplava (mjere preventivne zaštite), tokom poplava u fazi spašavanja (mjere zaštite i spašavanja), kao i prilikom otklanjanja posljedica nakon poplava.

Uređuju prostora i izgradnji objekata koji su u funkciji zaštite područja ugroženog poplavama na raspolaganju stoje brojne strukturne i nestrukturne mjere. Strukturne mjere su izgradnja nasipa, brana, preliva i odvodnih kanala itd., dok su nestrukturne mjere planiranje prostora, formiranje zona u plavljenom području, ispravljanje planskih grešaka napravljenih u prošlosti, polisa osiguranja i dr.

Dodatak A (mjere preventivne zaštite).

1.1 Mjere i aktivnosti nakon dobijanja upozorenja o mogućoj poplavi/ upozorenja o ekstremnim meteorološkim uslovima

Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama preduzima radnje na način na koji je to definisano ovim planom. Prvenstveno se razmatra postojeća situacija, pri čemu u opšta razmatranja spadaju:

- analiza informacija o poplavi kako bi se procijenile vjerovatne posljedice poplave;
- praćenje informacija o vremenskim prilikama i poplavi;
- procjena zahtjeva u pogledu rukovođenja i koordiniranja;
- analiza lokalnih resursa i razmatranje potreba za dodatnim resursima u pogledu osoblja, zaštite imovine, spašavanja od poplava i podrške iz vazduha;
- praćenje vodotoka i preduzimanje mjera na izviđanju i prikupljanju informacija o ravni vodenosti u područjima;
- obezbjeđivanje da radove na ublažavanju posljedica od poplava sprovode i kontrolišu vlasnici ili korisnici;
- priprema aktivnosti u cilju adekvatnog informisanja javnosti i lokalnog stanovništva;
- izrada i objavljivanje izvještaja o trenutnoj situaciji itd.

Zavisno od težine situacije i daljih najava o pogoršanju vremenskih prilika, Opštinski tim može da formira stručnu operativnu grupu koja će za potrebe efikasnijeg rukovođenja i koordiniranja kontinuirano vršiti:

- Izradu procjene trenutnog nivoa poplavnih voda i predviđenih nivoa. Da li poplavne vode rastu, jesu li dostigle najveći nivo ili počinju da opadaju?
- Analizu informacija o poplavi u cilju procjene vjerovatnih posljedica, i to:
 - koje oblasti su izložene riziku od plavljenja;
 - koje oblasti mogu biti izložene riziku od odsjeda;
 - koja područja mogu biti izložena riziku od posrednih efekata, kao posljedica prekida u infrastrukturi, snabdijevanju električnom energijom, plinom, vodom, funkcionisanju telefonskih veza, kanalizacionom sistemu, sistemu zdravstvene zaštite, saobraćaju ili radu službi koje vrše zaštitu i spašavanje.

- Utvrđivanje šta je ugroženoj zajednici potrebno da zna i da radi dok se razvija situacija sa poplavom;
- Procjenjivanje karakteristika ugroženih populacija;
- Povezivanje sa relevantnim vlasnicima određene infrastrukture/imovine (npr. vodovodom i elektrodistribucijom);
- Sprovedenje strategija za odgovor kako je to zahtijevano, a na osnovu procjene posljedica od poplava;
- Nastavak praćenja situacije na ugroženom području;
- Nastavak izviđanja i prikupljanja informacija o niskim područjima itd.

1.2 Mjere zaštite i spašavanja od poplava po fazama

Mjere zaštite i spašavanja od poplava koje se sprovode u tri faze date su u Prilogu broj 1.

1.2.1 Zaštita ključne infrastrukture

Ključna infrastruktura i imovina u zajednici (npr. preduzeća, putevi, elektro mreža, stambeni, poslovni i drugi objekti itd.) mogu biti oštećeni u slučaju poplave. Stoga se moraju preduzeti sve neophodne mjere za njenu zaštitu, pri čemu je Opštinski tim za upravljanje vanrednim situacijama utvrditi prioritete zaštite.

Zaštita ključne infrastrukture može se vršiti postavljanjem mobilnih brana, postavljanjem krupno lomljenog kamena na udarna mjesta vodotoka ili postavljanjem vreća punjenih pijeskom. Opština nema na zalihama ništa od ovih sredstava koja bi mogla koristiti za zaštitu ključne infrastrukture pa je Opština dužna da sklopi ugovor sa koncesionarom, radi obezbjeđivanja određene količine vreća sa pijeskom, koji je koncesionar dužan da ima na lageru. Ove vreće bi se postavljale kao zaštita prilikom izlivanja rijeke Bistrice, Ljuboviće, Lješnice, Lipnice, Boljanske rijeke i Kanjske rijeke, kao i na mjestima na kojima Lim ošteti novosagrađene obaloutvrde. Imovina se može zaštititi postavljanjem vreća sa pijeskom da se na minimum svede ulazak vode u objekte podsticanjem preduzeća i domaINSTAVA da podignu ili uklone stvari.

1.2.2 Zatvaranje puteva

Direkcija za saobraćaj u saradnji sa Upravom policije i glavnim saobraćajnim inspektorom odgovorna je za zatvaranje magistralnog puta Bijelo Polje – Podgorica, Bijelo Polje – Berane i Bijelo Polje Prijepolje, kao i regionalnog puta Bijelo Polje – Pljevlja.

Opština Bijelo Polje je odgovorna za zatvaranje lokalnih i nekategorisanih puteva.

U slučaju da neki od lokalnih ili nekategorisanih puteva bude poplavljen ili mu prijete opasnost da bude oštećen bujicom, lokalna uprava će preko Sekretarijata za stambeno komunalne djelatnosti i saobraćaj izvršiti postavljanje znakova upozorenja i putnih blokada, kako ne bi došlo do nesrećnih slučajeva. O zatvaranju puteva stanovništvo će odmah biti obaviješteno saopštenjima preko lokalnih medija – radio Bijelo Polje i TV Sun.

1.2.3 Odgovor na bujice

Odgovor nadležnih zaduženih za vanredne situacije, treba da bude u skladu sa smjernicama za upravljanje vanrednom situacijom koju stvaraju bujice. Kada se sprovodi prethodno planiranje za bujice, potrebno je slijediti sljedeće korake, i to po redu po kojem su dati:

- Utvrditi da li postoje prepreke za evakuaciju razmatranjem vremena za upozorenje, bezbjednih maršruta, raspoloživih resursa itd.;
- Ako je evakuacija moguća, onda je moraju podržati kapaciteti za njeno sprovođenje (informisanje javnosti);
- Gdje je vjerovatno da će ljudi ostati odsjedi bujicama zbog ograničenih opcija pri evakuaciji, ugroženim ljudima treba dati savjete u pogledu bezbjednosti i reći im da ako su odsjedi ne pokušavaju da pobjegnu tako što će ući u bujicu, kao i da je možda bezbjednije potražiti najvišu tačku na objektu i nazvati 112 ili 123, ako im je potrebno spašavanje. Ovaj savjet je potrebno dati čak i kada je evakuacija moguća, zbog vjerovatnoće da neće možda svi pripadnici zajednice željeti da se evakuiraju.
- Za objekte za koje se zna da su strukturno nestabilni, potrebno je uspostaviti mehanizam rane evakuacije (vratiti se na korak 1 ovog ciklusa);
- Ako rana evakuacija nije moguća, onda je potrebno obaviti konkretne pripreme za spašavanje građana zarobljenih u strukturno neprikladnim objektima ili uiniti to preventivno ili kada ti ljudi zatraže pomoć.

Tokom bujice, posebno, zbog brzog razvijanja situacije sa poplavom, bit će teško uspostaviti centre za evakuaciju (pomoć) prije samog pokretanja evakuacije, kako je to obična praksa, ali to ne smije da ugrozi sprovođenje evakuacije.

1.2.4 Evakuacija

Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama procjenjuje situaciju na ugroženom području i donosi odluku o sprovođenju evakuacije na teritoriji opštine.

Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama procjenjuje potrebu i dostavlja predlog Operativnom štabu za vanredne situacije, o donošenju odluke od strane Vlade Crne Gore o evakuaciji stanovništva iz jedne u drugu opštinu. Opštinski tim sprovodi donesenu odluku i nalaže realizovanje konkretnih radnji i aktivnosti koje će sprovoditi Služba za zaštitu i spašavanje, uz pomoć drugih agencija/organa i službi (Crveni krst, vojska, policija, specijalisti i jedinice i dr.).

Uprava policije odgovorna je da obezbijedi prohodnost evakuacionih puteva, bezbjednost građana koji se evakuiraju, objekat za evakuaciju kao i da zaštiti imovinu na području sa kojeg je izvršena evakuacija.

Opštinski Crveni krst Bijelo Polje će preuzeti obavezu evidentiranja ljudi pogođenih vanrednom situacijom uzrokovanom poplavom, uključujući i one koji su evakuisani. Organizacija evakuacije od poplave data je u **dodatku B**.

Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama je odgovoran za izradu i saopštavanje upozorenja o evakuaciji. Služba za zaštitu i spasavanje i određene jedinice-timovi koji su osposobljeni za spašavanje na vodi i pod vodom vrše evakuaciju stanovništva.

Mjesta za evakuaciju i smještajni kapaciteti dati su u Prilogu broj 2.

1.2.5 Spašavanje od poplava

Služba zaštite i spašavanja vrši aktivnosti spašavanja koje preduzima u situacijama u kojima dobrovoljna evakuacija nije moguća, nije uspješna ili se smatra previše opasnom po ugroženo lice ili zajednicu. Prije započinjanja aktivnosti spašavanja treba sprovesti procjenu raspoloživih resursa za spašavanje iz poplava ukoliko nije urađena prije vanrednih zbivanja.

Spašavanje se smatra visokorizičnom aktivnošću i za spasioce i za lice koje je potrebno spašavanje i na spašavanje ne treba gledati kao na poželjnu aktivnost postupanja u vanrednoj situaciji. Spasioci treba uvijek da sprovedu dinamičnu procjenu rizika prije pokušaja spašavanja iz poplava.

Prilikom spašavanja logistiku za pružanje prve medicinske pomoći i zbrinjavanje daje Hitna medicinska pomoć i ekipe Doma zdravlja, kao i ekipe opštinskog Crvenog krsta.

1.2.6 Obnova zaliha

Tokom poplava može se desiti da pojedina naselja ili doma instanca budu oštećena zbog oštećenja puteva ili mostova, pa se u takvim okolnostima može javiti potreba za obnovom zaliha osnovnim životnim potrepštinama u izolovanim naseljima. Kada informacije sa terena nagovještavaju da može doći do izolacije pojedinih naselja ili dominstava, lokalna uprava će preporučiti preduzećima ili dominstvima da povećaju zalihe osnovnih potrepština.

Nakon pojave poplava Služba zaštite i spašavanja će pružiti podršku izolovanim zajednicama pomaganjem u prevozu osnovnih potrepština alternativnim putevima. Tako će, Služba zaštite i spašavanja će raditi sa humanitarnim agencijama na dostavljanju pomoći zajednicama koje su izolovane.

1.2.7 Pitanja od značaja za javno zdravlje koja su povezana sa otpadnim vodama i ključnom kanalizacionom infrastrukturom

Plavljenje ključne kanalizacione infrastrukture, uključujući i septičke jame i kanalizacione pumpne stanice, može za posljedicu imati probleme sa kvalitetom vode na teritoriji opštine. Institut za javno zdravlje provjerava kvalitet vode u slučaju plavljenja ključne infrastrukture.

Tamo gdje je vjerovatno da će se to desiti ili se desilo, služba nadležna za ključnu kanalizacionu infrastrukturu – JP „Vodovod Bistrica“ treba da preduzme sljedeće:

- informiše Opštinski tim i Operativni štab o bezbjednosti ključne kanalizacione infrastrukture, kako bi na taj način pomogla pripremu aktivnosti za odgovor u slučaju poplave;
- održava ili unaprijedi bezbjednost ključne kanalizacione infrastrukture;
- provjeri i popravi, gdje je to moguće, funkcionisanje ključne kanalizacione infrastrukture za vrijeme poplave;
- informiše nadležne u slučaju plavljenja ključne kanalizacione infrastrukture.

Obaveza je Opštine Bijelo Polje da zajedno sa Institutom za javno zdravlje i drugim službama riješi probleme sa kvalitetom vode, kao i saradnja sa JZU domom zdravlja Bijelo Polje

(higijensko-epidemiološka služba) u cilju preduzimanja mjera zdravstvene zaštite i medicinske pomoći.

1.2.8 Postupanje građana u slučaju poplava

Mjere i način postupanja građana prije, za vrijeme i nakon poplava date su u uputstvu za postupanje građana u slučaju rizika od poplava (**dodatak C**).

2. OPERATIVNE JEDINICE (ljudski i materijalni resursi)

Operativne jedinice koje se angažuju na zaštiti i spašavanju od poplava su:

- opštinske službe za zaštitu i spašavanje;

Pregled ljudskih i materijalnih resursa dat je u Prilogu broj 3.

3. ORGANI LOKALNE UPRAVE, PRIVREDNA DRUŠTVA, DRUGA PRAVNA LICA I PREDUZETNICI (ljudski i materijalni resursi)

Pod organima lokalne uprave, privrednim društvima, drugim pravnim licima i preduzetnicima u smislu sprovođenja ovog plana, podrazumijevaju se subjekti koji su opremljeni i osposobljeni za zaštitu i spašavanje od poplava. To su, prije svega:

- Služba zaštite i spašavanja
- JP „Vodovod Bistrica“
- JPKSD „Lim“
- JZU Opšta bolnica Bijelo Polje
- JZU Dom zdravlja

kao i druga pravna lica i preduzetnici koji posjeduju adekvatnu mehanizaciju za spašavanje i otklanjanje posljedica od poplava.

Pregled ljudskih i materijalnih resursa dat je u Prilogu broj 4.

4. RUKOVODENJE I KOORDINACIJA PRI AKCIJAMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD POPLAVA

- Pozivanje i mobilizacija raspoloživih operativnih jedinica na teritoriji opštine vrši Opština. Pripadnici operativnih jedinica, u slučaju mobilizacije dužni su da se odazovu na poziv upućen preko sredstava javnog informisanja.
- Zaštitom i spašavanjem na području opštine rukovodi Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama koji se sastoji od predstavnika lokalne uprave, javnih preduzeća i ustanova, kao i od predstavnika privrednih društava, preduzetnika i drugih pravnih lica koji mogu uzeti učesništvo u zaštiti i spašavanju od poplava.

Sastav opštinskog tima dat je u Prilogu broj 5.

- U sastavu opštinskog tima je i predstavnik Područne jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova – Sektora za vanredne situacije i civilnu bezbjednost. Kada su u akcijama

zaštite i spašavanja na području opštine angažovane operativne jedinice koje obrazuje Ministarstvo ili su operativne jedinice angažovane na zahtjev Ministarstva, koordinaciju i rukovođenje u slučaju zaštite i spašavanja vrši Ministarstvo unutrašnjih poslova – Sektor za vanredne situacije i civilnu bezbjednost

- Kada Skupština Crne Gore / Savjet za odbranu i bezbjednost proglasi vanredno stanje zbog nastanka poplave aktiviraju se organi rukovođenja akcijama na državnom nivou.
- Koordinaciju i rukovođenje aktivnostima zaštite i spašavanja u slučaju proglašenja vanrednog stanja jedne ili više opština vrši Koordinacioni tim za upravljanje u vanrednim situacijama.

Organizaciona šema djelovanja na opštinskom nivou data je u Prilogu broj 6.1.

Izveštaj o aktivnostima koje su sprovedene podnosi se svaka 3 sata Opštinskom timu za upravljanje u vanrednim situacijama.

Organizaciona šema djelovanja koja definiše na in koordinacije i rukovođenja materijalnim i ljudskim resursima u Crnoj Gori data je u Prilogu broj 6.2.

5. ME UOPŠTINSKA I ME UNARODNA SARADNJA

Ukoliko raspoložive snage koje je na umanjenju posljedica od poplava angažovala lokalna uprava nijesu dovoljne, na predlog komandira Službe, Ministarstvo može angažovati službe zaštite i spašavanja susjednih i ostalih opština u Crnoj Gori.

Lokalna uprava u slučaju potrebe, takođe može direktno pozvati službe zaštite i spašavanja susjednih opština.

Odluku o traženju pomoći od drugih država u slučaju nastanka vanrednog stanja donosi Ministarstvo, shodno bilateralnim i drugim sporazumima o međunarodnoj saradnji u slučaju nastanka prirodnih, tehničko-tehnoloških i drugih civilizacijskih katastrofa, kao i ustaljenoj proceduri kada se pomoć traži od organa pri EU, UN i dr.

Opština je dužna da planira mjere i aktivnosti kojima će se omogućiti pravovremen i brzo realizovanje zadataka koji za cilj imaju prihvatanje međunarodne pomoći u okviru koncepta pod nazivom Podrška zemlje domaćina (Host Nation Support).

6. INFORMISANJE – UPOZORENJE GRAĐANA I JAVNOSTI

Upozoravanje u slučaju poplava vrši Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju na in što u slučaju ekstremnih meteoroloških uslova obavještava Ministarstvo unutrašnjih poslova – Sektor za vanredne situacije i civilnu bezbjednost, a zatim Sektor dalje obavještava sve lokalne samouprave, opštinske službe zaštite i spašavanja, kao i sva ministarstva, organe, ustanove i preduzeća koji se uključuju u sistem zaštite i spašavanja.

Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju odgovoran je za praćenje i prikupljanje meteoroloških podataka koji uključuju upozorenja o poplavama. Mjerne stanice su postavljene duž riječnih tokova i odgovorne osobe iz Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju zadužene su da skupljaju i ažuriraju informacije koje se odnose na visinu riječnog toka. Ovi podaci i upozorenja se prenose sa nacionalnog nivoa (MUP-Sektor za vanredne situacije i civilnu bezbjednost) na lokalni nivo (opštine).

Za informisanje javnosti o nastanku poplava na području opštine, kao i posljedicama po ljude, materijalna i kulturna dobra i životnu sredinu nadležna je Opština, a podatke prikuplja od opštinskih službi i organa koji su neposredno angažovani u aktivnostima za zaštitu i spašavanje od poplava.

Službena saopštenja o nastupanju vanrednog stanja, njegovom obimu, aktivnostima i mjerama koje je potrebno preduzeti u akcijama zaštite i spašavanja od poplava daje Ministarstvo unutrašnjih poslova – Sektor za vanredne situacije i civilnu bezbjednost.

Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama obezbijedi e da lokalno stanovništvo bude stalno informisano o situaciji sa poplavom. Raspoloživi na ini informisanja ukljuuju:

- Hitna obavještenja
- Lokalnih medija – Radio Bijelo Polje i TV stanice Sun
- komandnim vozilom službe zaštite i spašavanja koje je opremljeno sistemom ozvučenja (megafon i sirena)
- Veb sajt Opštine Bijelo Polje
- Predsjednike MZ i sastanke u zajednicama
- Obavijestavati putem flajera
- Internet
- Mobilni i fiksni telefoni
- SMS poruke
- Kurirska služba
- E-mail
- Radio amateri itd.

7. NA ODRŽAVANJA REDA I BEZBJEDNOSTI PRILIKOM INTERVENCIJA

Mjere održavanja reda i bezbjednosti prilikom spovo enja aktivnosti u cilju umanjena posljedica od poplava vrši Uprava policije preko PJ Bijelo Polje.

8. FINANSISKA SREDSTVA ZA SPROVO ENJE PLANA

Opština u svom budžetu planira finansijska sredstva za zaštitu i spašavanje od poplava, na osnovu predvi enih mjera i aktivnosti na ure enju vodotoka, kao i na osnovu vrijednosti nastalih šteta pri poplavama iz prethodnih godina.

Opština u svom budžetu planira finansijska sredstva potrebna za zbrinjavanje i evakuaciju ugroženog stanovništva u okviru teritorije opštine.

Sredstva za troškove smještaja stanovništva evakuisanog iz jedne u drugu opštinu u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, obezbje uju se u budžetu Crne Gore.

Tako e, jedan dio aktivnosti koji se odnosi na operativne i sanacione mjere finansira se iz budžeta Crne Gore.

GLAVA III

PRILOZI

PRILOG BROJ 1

RED. BR.	FAZA	MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	NOSIOCI AKTIVNOSTI
1.	<p align="center">I</p> <p>preventivna zaštita</p>	<p>Neprekidno pra enje situacije na planu zaštite i spašavanja od poplava; izrada i ažuriranje planova za zaštitu i spašavanje od poplava; inspeksijski nadzor.</p> <p>Izgradnja i rekonstrukcija zaštitnih nasipa; obezbijediti uo avanje i registrovanje promjena u koritima vodotoka (nanosi, suženja i proširenja korita i dr.); obezbijediti iš enje i ure enje korita na pojedinim kriti nim dionicama, (propusti ispod mostova, suženja u koritu i dr.); zaštitni, antierozivni i regulacioni radovi na vodotocima; redovno inoviranje tehni ke dokumentacije koja sadrži: preglednu situaciju vodnih podru ja sa ucrtanim granicama rije nih slivova, podslivova i priobalnih podru ja, opis poplava koje su se dešavale u prošlosti, situaciju sa ucrtanim poplavnim podru jima za pojave velikih voda (karte plavnih zona) i položajem zaštitnih objekata, uzdužne profile nasipa, sa lokacijama prosijecanja nasipa za ispuštanje voda iz poplavljenog podru ja ili upuštanja velikih voda u retencionu podru ja, objekte na nasipu, kanale, sezonske privremene linije zaštite, situaciju sa ucrtanim erozivnim podru jima, sistemima veza i osmatranja, osmatra nice, magacine i tehni ka uputstva za rad u toku zaštite od poplava i obezbijediti adekvatnu komunikaciju putem sredstava veze; obezbje ivanje opreme i sredstava za spašavanje od poplava; sprovo enje propagandnih mjera, edukacija itd.</p> <p>Istraživanja, studije i projekti vezani za unapre enje stanja zaštite i spašavanja od poplava.</p> <p>Obezbje enje savremene opreme i materijalnih sredstava za zaštitu i spašavanje od poplava.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - MUP Sektor za vanredne situacije i CB - Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja - Uprava za vode - Opština Bijelo Polje - Sekretarijat za preduzetništvo i ekonomski razvoj (Služba za vodoprivredu) - Komunalna policija - Sekretarijat za stambeno komunalne djelatnosti i saobra aj - Služba zaštite i spašavanja - Sektor za vanredne situacije PJ Bijelo Polje - Uprava policije PJ Bijelo Polje - Mjesne zajednice - Opštinski tim za zaštitu od poplava - Opštinski Crveni krst Bijelo Polje - Lokalne nevladine organizacije - Privatna preduze a, ustanove, institucije - Lokalni mediji - Gra ani Bijelog Polja

		<p>Stručno osposobljavanje i usavršavanje pripadnika operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje od poplava.</p>	
	<p>II spašavanje</p>	<p>Organizacija, rukovođenje i koordiniranje akcijama zaštite i spašavanja od poplava; posmatranje i izviđanje stanja vodotoka, zaštitnih objekata i okoline; upotreba savremene opreme i sredstava za spašavanje; angažovanje operativnih jedinica; stvaranje uslova za brzu intervenciju službi za zaštitu i spašavanje; preduzimanje neophodnih operativnih mjera, radnji i postupaka na smanjenju štetnog dejstva poplava; saniranje oštećenih dijelova zaštitnih objekata; pružanje prve medicinske pomoći i povrijeđenim; sprovođenje evakuacije ugroženih i nastradalih građana i materijalnih dobara sa ugroženog područja; zaštita i spašavanje životinja; spašavanje biljaka i biljnih proizvoda; obezbjeđivanje stanovništvu poplavljenih područja osnovnih uslova za život i dr. Neprekidno i pravovremeno obavješćavanje stanovništva na ugroženom području.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - MUP – Sektor za vanredne situacije i civilnu bezbjednost - Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama - Operativne jedinice za zaštitu i spašavanje od poplava - Uprava za vode - Uprava policije - Vojska Crne Gore - Zavod za Hitnu medicinsku pomoć - Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore - Institut za javno zdravlje - Opština Bijelo Polje - Služba zaštite i spašavanja - Opštinski tim za zaštitu od poplava - Sekretarijat za stambeno komunalne djelatnosti i saobraćaj - Opštinski Crveni krst Bijelo Polje - JP Vodovod - Distribucija - JZU na teritoriji opštine Bijelo Polje - Veterinarske stanice

	<p style="text-align: center;">III</p> <p style="text-align: center;">otklanjanje posljedica</p>	<p>Procjena štete od poplava; informisanje stanovništva; ure enje zona za smještaj ugroženog stanovništva (izgradnja montažnih naselja – postavljanje kontejnera); organizovanje prikupljanja i raspodjele pomo i nastradalom stanovništvu; izmještanje i smještaj važnih materijalnih i kulturnih dobara; sprovo enje zdravstvenih, veterinarskih i higijensko – epidemioloških mjera zaštite i sprovo enje drugih aktivnosti i mjera kojima se ublažavaju ili otklanjaju neposredne posljedice izazvane poplavama; asanaciju vodnih objekata i vodotoka; uklanjanje predmeta i materijala koje mogu bitnije uticati na režim voda; stvaranje uslova za normalizovanje života ljudi i rada na ugroženom podru ju; angažovanje stru nih ekipa zdravstvene, veterinarske, komunalne i drugih službi za sprovo enje asanacije; sprovo enje dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije (DDD) i preduzimanje drugih aktivnosti i mjera na spre avanju djelovanja nastalih posljedica od poplava.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Opština Bijelo Polje – Komisija za procjenu štete - Lokalni mediji - Opštinski Crveni krst - -Centar za kulturu Bijelo Polje - -JZU-e u Bijelom Polju - Veterinarske stanice - Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja - JP Vodovod „Bistrica“ - JKP „Lim“ - Služba za zaštitu i spašavanje
--	--	---	--

PRILOG BROJ 2
OBJEKTI ZA SMJEŠTAJ U SLUČAJU EVAKUACIJE STANOVNIŠTVA
IZ PLAVLJENI PODRUČJA

Red. broj	NAZIV OBJEKTA	BROJ LEŽAJEVA	BROJ OBROKA
1.	Hotel „Bijela Rada”	74 + 80	1500
2.	Hotel „Dominus”	37	
3.	Hotel „MB-Dvori”	27	150
4.	Motel „Durmitor”	40	200
5.	Motel „Ravna Rijeka”	30	100
7.	Restoran „5“	15	100
9.	Ugostiteljski objekat SRD „Sinjavac”	15	500
10.	Autobuska stanica “Novoprevoz”	15	/
11.	“Me ekomerc”	15+45	60
12.	Planinarski dom na Bjelasica „Smilja e“	22	
13.	Etno selo « Vukovi » Majna gora-Tomaševo (slika br. 6-7)	50	400
UKUPNO :		465	3010

Redni broj	NAZIV ŠKOLE	ADRESA	SMJEŠTAJNI KAPACITETI
1.	„Marko Miljanov“	Z.Livade	1000 lica
2.	„Dušan Kora “	UL.Voja Lješnjaka	1000 lica
3.	„Risto Ratkovi “	N.Merdovi a	500 lica
4.	„VI.SL.Ribnikar“	Rasovo	500 lica
5.	„9.Maj“	Sutivan	300 lica
6.	„Bra a Ribar“	Zaton	300 lica
7.	„P. Žiži “	Njegnjevo	200 lica
8.	„Nedakusi“	Nedakusi	200 lica
9.	„R.B. Tršo“	Lozna	100 lica
10.	„Vuk Karadži “	Bistrica	500 lica
11.	" A.B. ilas "	R.Rijeka	300 lica
12.	„Š.Me edovi “	Godijevo	100 lica
13.	„Milovan Jeli “	P.Polje	200 lica
14.	„K. Radojevi “	Tomaševo	300 lica
15.	„Mladost“	Kanje	100 lica
16.	„21.maj“	Goduša	50 lica
17.	„M. alovi “	Sušica	50 lica
18.	Gimnazija „Miloje Dobrašinovi “	Ul.Volo ina bb	1000 lica
19.	JU Srednja stru na škola	Ul.Voja Lješnjaka	500 lica
20.	JU Srednja elektro i ekonomska škola	Ul.Volo ina bb	1000 lica
U K U P N O			8200 lica

PRILOG BROJ 3
PREGLED LJUDSKIH I MATERIJALNIH RESURSA OPERATIVNIH
JEDINICA KOJE MOGU BITI ANGAŽOVANE U SLUŽBU ZA SPAŠAVANJE NA VODI

TIM ZA SPAŠAVANJE NA VODI SLUŽBE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA BIJELO POLJE

<i>Red.br.</i>	<i>Ime i prezime</i>	<i>Broj telefona</i>	<i>Godine starosti</i>
1.	<i>Puleti Zoran</i>	063-222-525	58
2.	<i>Mitrovi Branislav</i>	063-222-553	41
3.	<i>Ili Pavle</i>	063-222-577	36
4.	<i>Zekovi Mirko</i>	063-224-224	36
5.	<i>Veli kovi Darko</i>	063-222-566	34
6.	<i>Hajdaragi Anes</i>	063-222-538	28

Raspoloživa sredstva u Službi zaštite i spašavanja za spašavanje na vodi

<i>Red. br.</i>	<i>Sredstva</i>	<i>Kom</i>	<i>Sadržaj u vozilu- amcu</i>
1.	<i>Gumeni amac</i>	2	li na i zaštitna oprema za spašavanje na vodi , kacige, užarija, pojasevi za spašavanje
2.	<i>Cepin</i>	1	
3.	<i>Tehni ko vozilo (Reno trafik)</i>	1	<i>Korito za spašavanje 1</i> <i>Agregat 1</i> <i>Reflektor 1</i> <i>Lampa 3</i>
4.	<i>Tam 150</i>	2	<i>eli na vitla za izvla enje..... 1</i> <i>80 metera</i> <i>Ribarske izme do pojasa 3 par</i>
5.	<i>Motorna šega za drva</i>	2	
6.	<i>Motorna bušilica</i>	1	

PRILOG BROJ 4
PREGLED LJUDSKIH I MATERIJALNIH RESURSA ORGANA LOKALNE UPRAVE, PRIVREDNIH
DRUŠTAVA, DRUGIH PRAVNIH LICA I PREDUZETNIKA

<i>Red. broj</i>	<i>NAZIV FIRME</i>	<i>Sjedište</i>	<i>Adresa</i>	<i>Direktor</i>	<i>Brojevi telefona fix. i mob.</i>	<i>Odgovorno lice</i>	<i>Vrsta i koli ina gra evinskih mašina-vozila</i>	<i>Fax i e-mail</i>
BIJELO POLJE								
1.	Služba zaštite i spašavanja	Bijelo Polje	Tršova		069-051-888 063-222-525	Zoran Puleti	2 komandna vozila (Lada Niva) 2 navalna vozila Zastava80/10, Pinzgauer) 1 tehni ko vozilo (Reno trafik) 3 specijalna vatrogasna vozila (voda, pjena i prah) (Fap16/16,Tam150, Tam170) 1 prate e vozilo (Fap13s) 2 vozila za gašenje šumskih požara (Tam150 i Tam 125) 1 navalno vozilo AKTROS 1 navalno vozilo ATEGO 1 prate e vozilo UNIMOG Vatrogasne pumpe: 4 vatrogasne pumpe (1100 lit/min) 2 dubokosrka a (DB-15000) Vatrogasne ljestve: 2 rastega a trod.iznad 12m 1 prislonja a 2x4m... 2 kuka e....	

						<p>Zaštitna oprema: 23+23 odijela za prilaz vatri (zimski i ljetnja) „Rozenbauer“ 23 šlemova, izmi i rukavica „Rozenbauer“ 10 izolacionih aparata „Dreger“ zadnje generacije 23 zaštitne maske sa filterima</p> <p>Ostala vatrogasna oprema: 2 spasila ka gumena amca 3 kompleta hidrauli nog alata kod saobra ajnih udesa 4 reflektora Odgovaraju a koli ina vatrogasnih armatura, crijeva, spojki, priklju aka za vodu i dr. 3 agregata (5 KW, 3 KW i 2 KW)</p> <p>Sistem veza: 1 bazna stanica „Iskra“ (stari tip) 4 mobilne motorole (stari tip) 1 kompresor za punjenje boca pod pritiskom (izolacionih aparata) 2 vatrogasna nosila (plasti no i sklapaju e)</p> <p>Motorne sanke: 1 „Tayga RM 550“ sa plasti nim koritom 1 „Rotax 550“ 1 prikolice za sanke</p>	
--	--	--	--	--	--	--	--

2.	JPKSD Lim	Bijelo Polje	Ž.Žiži a 24	indrak Sabro	067/553-470		1 ULTA-160,1 ICB rovokopa , 1 dizalica Grajfer-Fap, 1 buldozer TG 40, 1 buldozer TG 110, 1 valjak, 8 kamiona kiper, 1 cistijerna 8 m ³ vode, 1 traktor snjega ista , 1 smje ara 18 m ³ , 3 smje are 12 m ³ , 1 smje ara 8m ² , 1 priklju no dostavno vozilo „Iveko“	050/432-510
3.	JP Vodovod Bistrica	„	M. Dizdarevi a	Bulatovi Milan	069/013-061	Zejak Nikica 069/ 078-713	2 rovokopa a, 1 kompresor, 1 kamion kiper, 1 kamion sa dizalicom specijalno vozilo VOMA	050/ 432-120 050/ 431-031
4.	JZU Opšta bolnica	„	Medanovi i	Dr.Tomislav Jeremi	067/415-504	Lazar Jeremi 069/398-725 Vesko Jankovi 069/336-558	(2 sanitetska vozila, 2 auta za dijализu, 3 auta za smjene marke „Golf“ , 2 „Lada Niva“ i jedno luksuzno auto marke „Pusat“	
5.	JZU Dom zdravlja	„	Voja Lješnjaka bb	Dr.Rasim Agi	067/538-130		3 „Lade Nive“ , 3 sanitetska vozila, 2 sanitetska kombija, 1 luksuzno vozilo i 7 patronažnih vozila (putni ka vozila)	
6.	D.o.o. Pelengi	„	3 Sandža ka br.60	Ratko Pelengi	069/028-806		3 buldožera, 1 utovarna lopata ,7-skidera, 4 kamiona sa dizalicom, 4 kamiona za prevoz gra e, 1 kamion kiper	050/486-961
7.	D.o.o Šukurica	„	Zaton	Ermin Šukurica	067/415-430		2 utovarne lopate, 1 bager – rovokopa , 4 kamiona Kipera	
8.	Doo Zlai	„	Zaton	Miloš Zlai	067/253-888		2 utovarne lopate, 1 buldožer – TG 110, 3 kamiona	050/ 475-297
9.	D.o.o. Geo put	„		amil Bekteševi			1 buldožer TG 140	
10.	D.o.o. Indus trans Božovi	„	R. Rijeka	Dušan Božovi			2 bagera – rovokopa a, 1 buldožer TG 140	
11.	D.o.o. D.E-komerc	”	R. Rijeka	Ekrem Drndar	069/656-210		2 buldožera osmica – Katerpilar, 2 buldožera šestica Katerpilar, 1 utovarna lopata, 1 bager – okaš, 1 rovokopa , 6	

							kamiona Kipera	
12.	D.o.o. Zito	”	Potkrajci	Zito okovi			1 CB kombinirka, 2 kamiona kipera, 1 dizalica	
13.	D.o.o. Kompas	„		Velibor Kljajevi	067/233-111		1 ICB – rovokopa , 2 bagera- rovokopa a, 5 kamiona Kiper, 2 valjka	
14.	D.o.o. Kop put	„	Loznice	Latif Usti	069/237-052		3 buldožera Hanomag – 7	050/481-955
15.	D.o.o. Kopko	„	Rasovo	Hele Br vak	067/806-644		2 utovarne lopate, 3 kamiona kipera	
16.	D.o.o Matador	„	Potkrajci bb	Sanela Omerovi	069/050-650 069/241-029	Pilavac Garo	2 buldožera (TG 80 i TG 110), 2 utovarne lopate, 3 rovokopa a, 1 dizalica, 3 kamiona kipera, 2 valjka (od 5 i od 2 tone), 1 kombinirka - rovokopa	050/477-310
17.	D.o.o. Montenegro put	„	Kneza Miroslava 4	Nasuf Adrovi	067/514-618		2 utovarne lopate, 2 buldožera šestice, 3 kamiona - kipera	
18.	D.o.o. Mušovi prevoz	„	Z. Livade	Edis Mušovi	069/050-792		2 utovarne lopate, 2 bagera – rovokopa a, 3 buldožera TG 110, 1 kamion Kiper 6	
19.	D.o.o. Gradnja	„	Nedakusi	Boris Perovi	069/050-148 069/474-123	Boris Perovi	2 dampera, 2 rovokopa a, 2 buldožera, 2 utovariva a, 4 kamiona	050/478-470
20.	D.o.o Šampion	„	R. Rijeka bb	Alen Drndar	069/476-010	Alen Drndar	2 buldožera TG 100, 1 utovarna lopata, a bager, 4 kamiona kipera	050/433-401
21.	D.o.o. Vreva	”					1 buldožer šestica, 1 utovarna lopata, 2 kamiona kipera	
22.	D.o.o. Njogo	”		Branislav Kljajevi			1 rovokopa -bager, 1 buldožer TG 110, 2 kamiona kipera	
23.	Šik LIM	”					2 utovarne lopate, 1 buldožer TG 110, 4 dizalice	

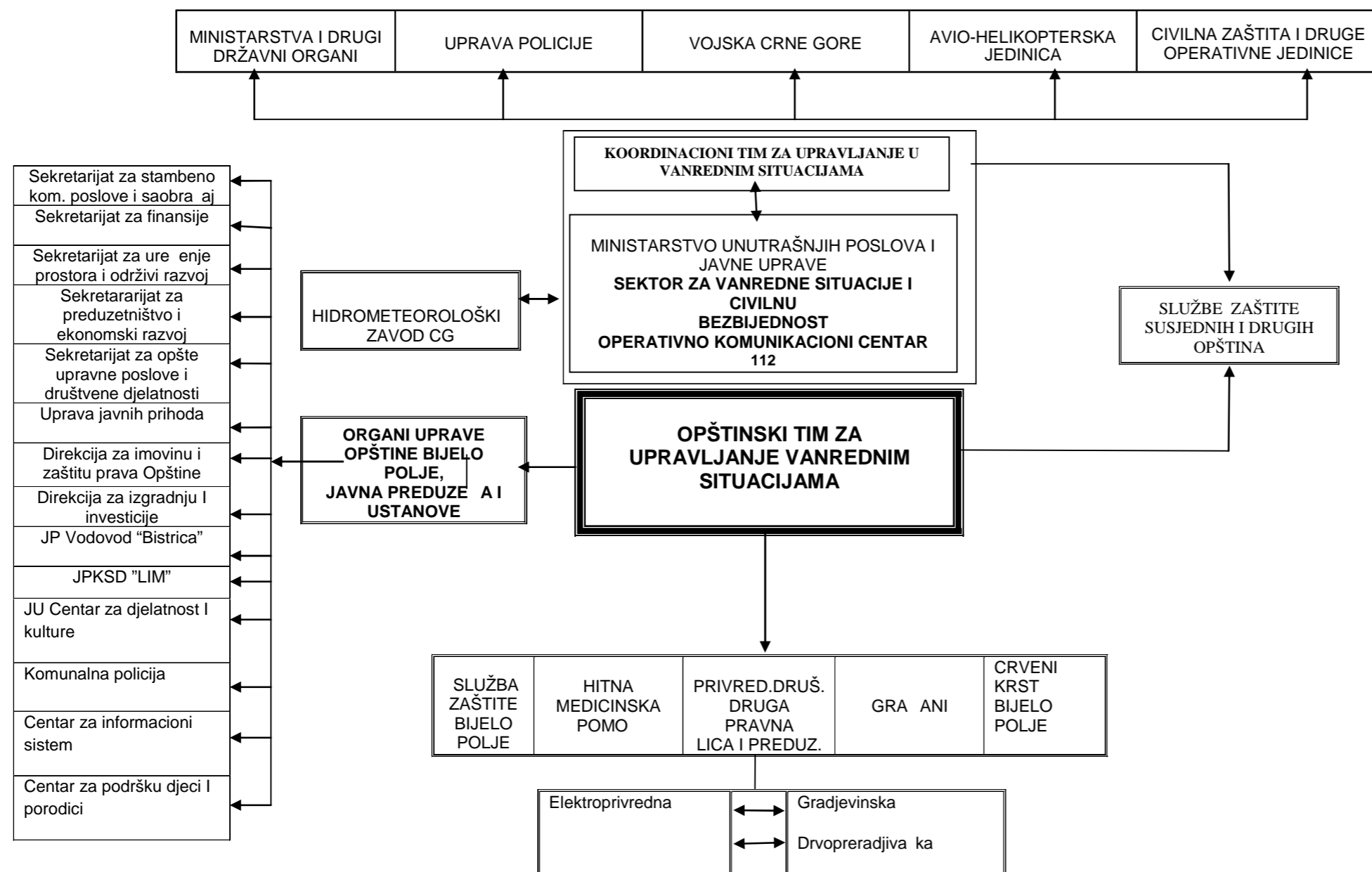
PRILOG BROJ 5
TIM ZA UPRAVLJANJE U VANREDNIM SITUACIJAMA
OPŠTINA BIJELO POLJE

R. br.	IME I PREZIME	NAZIV SUBJEKTA, FUNKCIJE	TELEFON
1.	Aleksandar Žuri	Predsjednik opštine	050/432-391 050/432-630 069/371-000
2.	Dragomir-Mišo Mora anin	MUP - Sektor za vanredne situacije i civilnu bezbjednost - na elnik	050/484-880 067/9112-100
3.	Džemal Ljuškovi	Predsjednik Skupštine opštine	067/405-007
4.	Abaz Kujovi	Potpredsjednik Opštine	069/022-591
5.	Tufik Bojadži	Potpredsjednik Opštine	067/276-029
6.	Zoran Puleti	Rukovodilac opštinske službe zaštite i spašavanja	069/051-888 063/222-525
7.	indrak Sabro	Direktor JPKSD „Lim“	067/553-470
8.	Milan Bulatovi	Direktor JP vodovoda „Bistrica“	069/013-061
9.	Radenko Vujoševi	Na elnik Komunalne policije	069/494-742 067/776-000
10.	Zekovi Božica	Direktor Direkcije za izgradnju i investicije	067/226-176
11.	Dragi Rabrenovi	Direktor JU Radio Bijelo Polje	068/815-170
12.	Ivan Kneževi	Uprava policije, rukovodilac PJ Bijelo Polje	067/226-521 050/432-760
13.	Dr Tomislav Jeremi	Direktor JZU Opšta bolnica	067/415-504
14.	Dr Rasim Agi	Direktor JZU Doma zdravlja	067/538-130
15.	Dr Ranko Cakovi	Na elnik Hitne službe	050/486-150
16.	Dejan Lukovi	Opština Bijelo Polje, sekretar Sekretarijata za stambeno – komunalne poslove i saobra aj	069/ 371-900 067/276-018
17.	Nikola Grandov	Veterinarska ambulanta „Grandov“	050-430-050 069/383-141
18.	Dr Besim Stani	Crveni krst	067/891-160
19.	Miloš Konatar	Direktor Elektro distribucije	067/609-937 Fax 050/487- 168
20.	Besim okovi	T-com	067/444-144
21.	Zlata Luka	Direktor Centra za socijalni rad	069/412-892 050/432-024
22.	Milko Kova evi	Direktor gimnazije „Miloje Dobrašinovi “	068/876-606

PRILOG BROJ 6
ORGANIZACIONE ŠEME DJELOVANJA

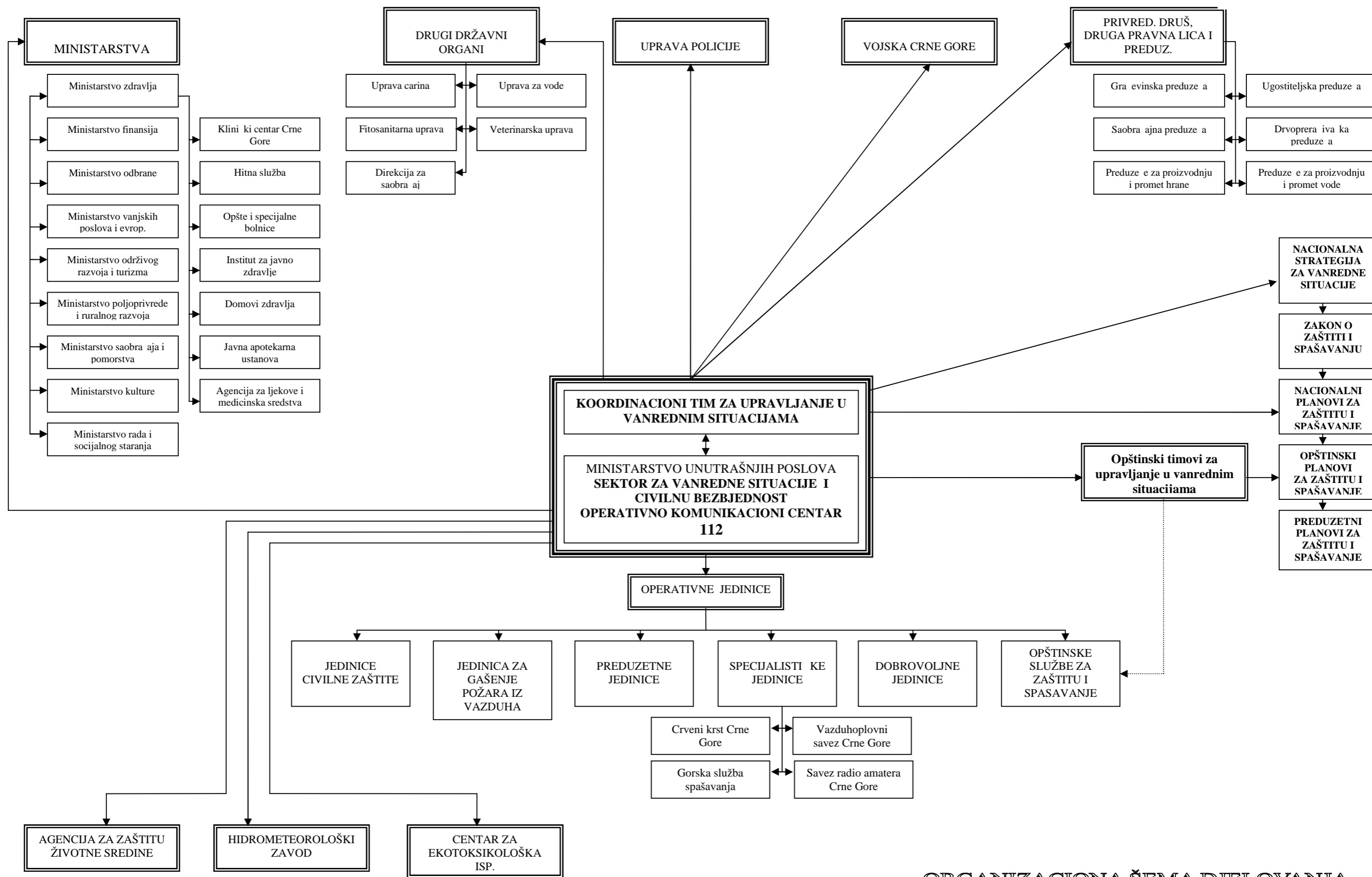
PRILOG BROJ 6.1
ORGANIZACIONA ŠEMA DJELOVANJA NA DRŽAVNOM
NIVOU

PRILOG BROJ 6.2
ORGANIZACIONA ŠEMA DJELOVANJA NA OPŠTINSKOM
NIVOU

ORGANIZACIONA ŠEMA DJELOVANJA
ZA OPŠTINU BIJELO POLJE

PRILOG BROJ 6.1

ORGANIZACIONA ŠEMA DJELOVANJA
- POPLAVA -

PRILOG BROJ 7

PREGLED UGROŽENOG STANOVNIŠTVA I OBJEKATA

**PREGLED
UGROŽENOG STANOVNIŠTVA I OBJEKATA**

Opština *Bijelo Polje*

Redni broj	NASELJE	DOMA INSTVO										PRIVREDNI I VANPRIVREDNI OBJEKTI						NAPOMENA		
		Lica					Objekti					Privredni	Zdravstveni	Turisti ki	Obrazovni	Kulturni	Sportski		Ostalo	
		Ime i prezime vlasnika	Ukupan broj lanova	Djeca	Odrasli	Stari i lica sa posebnim potrebama	Stambeni (spratnost- P,P+1,P+2...*)	Pomo ni												
								Štala- farma	Garaža	Ostava	Ostalo									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
1.	Sr evac																			Lim
2.	Zaton	Dobroslav Popovi	5	3	2		P+1			1										Lim
3.	Zaton	Drago Božovi	9	5	3	1	P+1													Lim
4.	Loznice (Patkova Otoka)	Ismet Selimovi	17	9	7	1	P+1			1										Lim
5.	Strojtanica	Selman Selimovi	4	2	2		P													Lim
6.		Marinko Selimovi	7	2	5		P+1			1										Lim
7.	Voljavac																			Lim
8.	Babi a Brijeg	Dino okovi	4	2	2		P+1							Voljavac SPD						Pavi a potok
9.																				

10.																	
11.																	
12.	Rakonje	Radisav Nišavi	6	4	2		P+1	1									Cerovski potok
13.	Rakonje	Vojislav Jovanovi	5	1	4		P	1		1							Cerovski potok
14.	Rakonje	Branko Jovanovi	5	2	3		P+1	1									Cerovski potok
15.	Rakonje	Stanija uki	6	5	1		P										Cerovski potok
16.	Rakonje	Velizar Soši	5	3	2		P										Cerovski potok
17.																	
18.																	

* P-prizemna ku a; P+1-prizemlje i sprat; P+2- prizemlje i 2 sprata...

**PREGLED
UGROŽENOG STANOVNIŠTVA I OBJEKATA**

Opština *Bijelo Polje*

Redni broj	NASELJE	DOMA INSTVO										PRIVREDNI I VANPRIVREDNI OBJEKTI						NAPOMENA		
		Lica					Objekti					Privredni	Zdravstveni	Turisti ki	Obrazovni	Kulturni	Sportski		Ostalo	
		Ime i prezime vlasnika	Ukupan broj lanova	Djeca	Odrasli	Stari i lica sa posebnim potrebama	Stambeni (spratnost- P,P+1,P+2...*)	Pomo ni												
								Štala- farma	Garaža	Ostava	Ostalo									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
19.	Lješnica	Petko abarkapa	8	6	2		P													Rijeka Lješnica
20.	Lješnica	Vesko Tomovi	7	5	2		P+1													Rijeka Lješnica
21.	Lješnica	Stojan abarkapa	6	3	3		P+1			1	1									Rijeka Lješnica
22.	Lješnica	Medojevi					P+				1									Rijeka Lješnica
23.	Lješnica	Milorad urovi	4		4		P													Rijeka Lješnica
24.																				
25.	Rijeka	Faik atovi	5	3	2		P+1													Rijeka Lješnica
26.	Rijeka	Murat atovi	7	4	2	1	P+1													Rijeka Lješnica
27.	Rijeka	Fikret atovi	5	3	2		P													Rijeka Lješnica
28.	Rijeka	Faik Kajevi	9	1	7	1	P+1													Rijeka Lješnica
29.	Rijeka	Murat Grbovi	6	2	3	1	P+1													Rijeka Lješnica
30.	Rijeka	Alija Grbovi	7	3	2	2	P+1													Rijeka Lješnica
31.	Rijeka	Mirsad Babaji	7	1	6		P+1													Rijeka Lješnica
32.	Rijeka	Senad Babaji	6	2	3	1	P+1													Rijeka Lješnica

33.	Rijeka	Hajra Grbovi	3	3		P+1													Rijeka Lješnica
34.	Rijeka	Meka Muzurovi	1		1	P													Rijeka Lješnica
35.	Rijeka	Dževad atovi	1	1		P													Rijeka Lješnica
36.	Rijeka	Alija Hot	5	5		P													Rijeka Lješnica

* P-prizemna kuća; P+1-prizemlje i sprat; P+2- prizemlje i 2 sprata...

**PREGLED
UGROŽENOG STANOVNIŠTVA I OBJEKATA**

Opština *Bijelo Polje*

Redni broj	NASELJE	DOMA INSTVO										PRIVREDNI I VANPRIVREDNI OBJEKTI						NAPOMENA		
		Lica					Objekti					Privredni	Zdravstveni	Turisti ki	Obrazovni	Kulturni	Sportski		Ostalo	
		Ime i prezime vlasnika	Ukupan broj lanova	Djeca	Odrasli	Stari i lica sa posebnim potrebama	Stambeni (spratnost- P,P+1,P+2...*)	Pomo ni												
								Štala- farma	Garaža	Ostava	Ostalo									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
37.	Rijeka	Ismeta Hot	1			1	P													Rijeka Lješnica
38.	Rijeka	Rasim Dizdarevi	12	4	8		P+2													Rijeka Lješnica
39.	Rijeka	Šev et Dizdarevi	6	2	3	1	P+1													Rijeka Lješnica
40.	Rijeka	Almir Me edovi	4	1	3		P													Rijeka Lješnica
41.	Rijeka	Edin Luka	5	3	2		P+1													Rijeka Lješnica
42.	Rijeka	Zuhdo Martinovi	7	2	5		P+1													Rijeka Lješnica
43.	Rijeka	Numan Martinovi	6	5	1		P+1													Rijeka Lješnica
44.	Rijeka	Halil Me edovi	5	2	3		P+1													Rijeka Lješnica
45.	Rijeka	Vehbo Me edovi	7	2	5		P+1													Rijeka Lješnica
46.																				
47.																				
48.																				

49.																		
50.																		
51.																		
52.																		
53.																		
54.																		

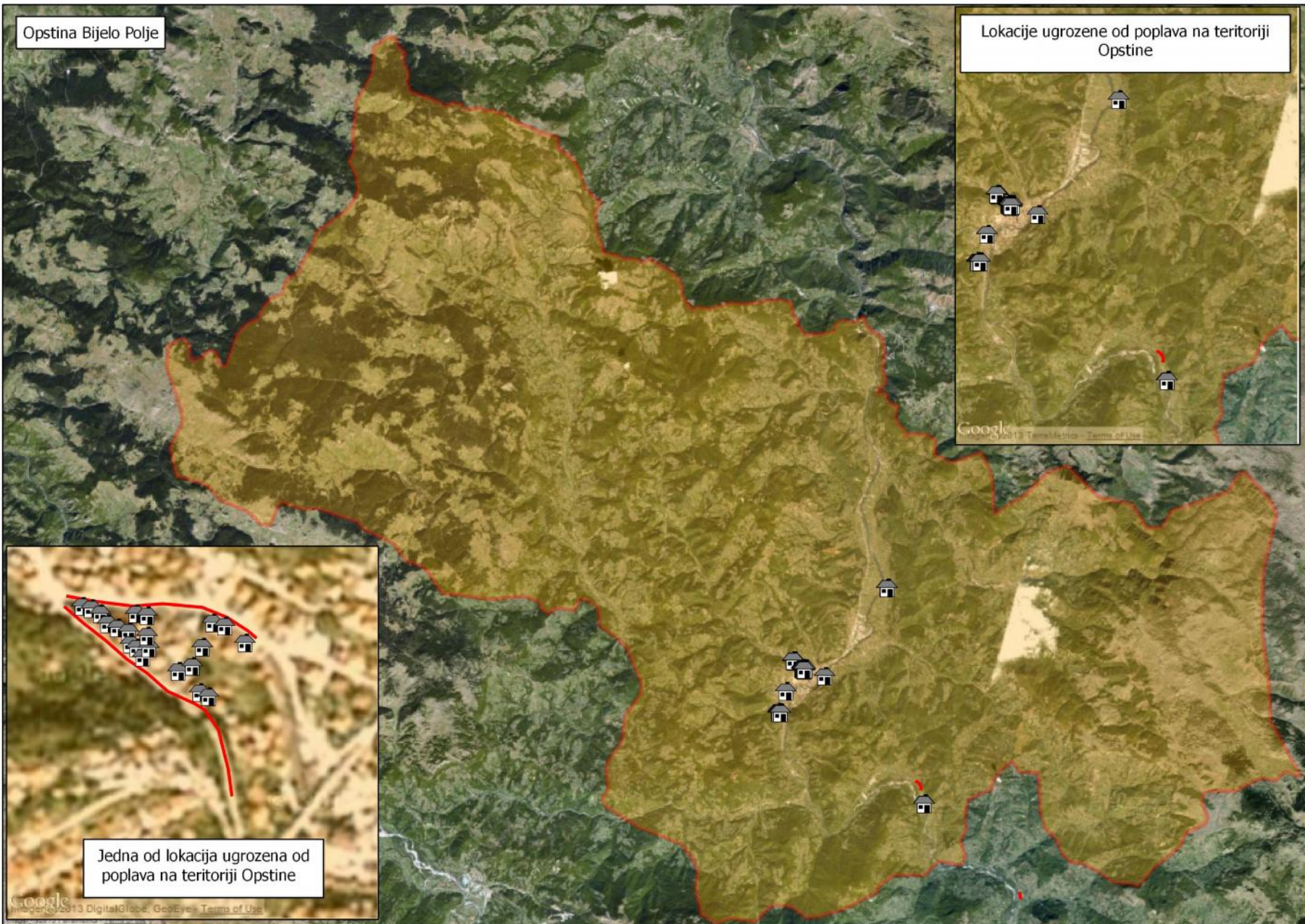
* P-prizemna ku a; P+1-prizemlje i sprat; P+2- prizemlje i 2 sprata...

PRILOG BROJ 8

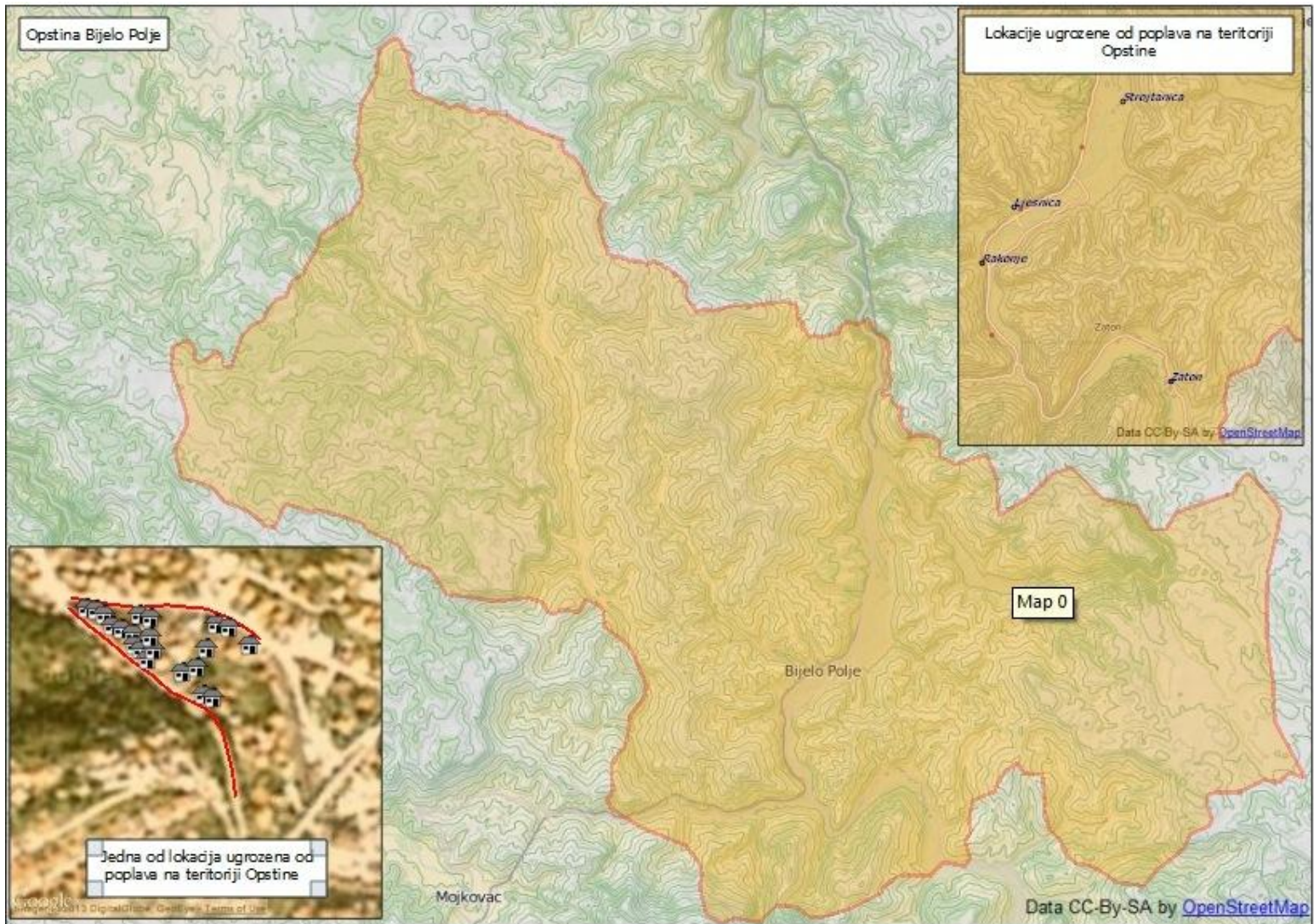
KARTE

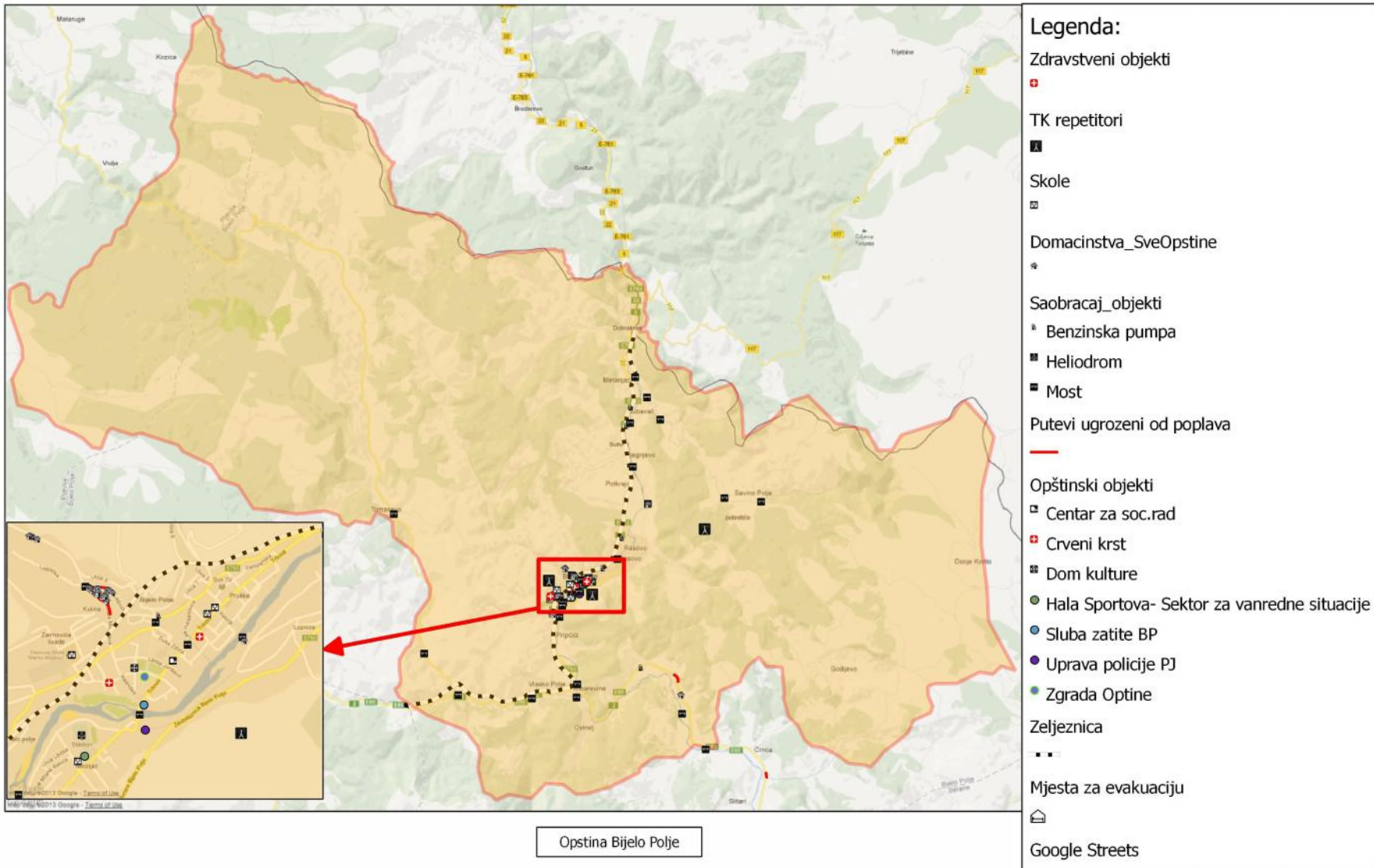
Opština Bijelo Polje

Lokacije ugrozene od poplava na teritoriji Opštine

Jedna od lokacija ugrozena od poplava na teritoriji Opštine

PRILOG BROJ 9
RADNA GRUPA ZA IZRADU PLANA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD
POPLAVA

1. **Ministarstvo unutrašnjih poslova: Dragomir Moranin, diplomirani profesor**
2. **Ministarstvo unutrašnjih poslova: Methija Kuburović, diplomirani profesor**
3. **Opština Bijelo Polje: Radovan Obradović, diplomirani pravnik**
4. **Opštinska Služba zaštite i spašavanja: Zoran Puletić, diplomirani pravnik**

DODATAK A

Strukturne mjere za ublažavanje posljedica od poplava

<i>Redni broj</i>	<i>Lokacija na kojoj se sprovode mjere</i>	<i>Vlasnik lokacije</i>	<i>Strukturna mjera koja se preduzima radi ublažavanja posljedica od poplava</i>	<i>Nivo zaštite</i>	<i>Zaduženi subjekti za sprovođenje strukturnih mjera</i>
1.	Bio a u dužini od 800 m – poljoprivredno zemljište	Privatna i državna svojina	Obaloutvrda	Spre vanje odnošenja poljoprivrednog zemljišta, zaštita lokalnog groblja i magistralnog puta	Lokalna samouprava; Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprava za vode
2.	Sr evac	Privatno vlasništvo	Obaloutvrda	Spre vanje daljeg odnošenja poljoprivrednog zemljišta i zaštita industriskog objekta u izgradnji	Lokalna samouprava; Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprava za vode
3.	Š epanica	Država	Obaloutvrda	Visok nivo zaštite magistralnog puta	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprava za vode
4.	Zaton	Privatno vlasništvo	Dvije Obaloutvrde (intervencija na dva mjesta)	Visok nivo zaštite poljoprivrednog zemljišta, kao i zaštita infrastrukturnih objekata	Lokalna samouprava; Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprava za vode
5.	Loznice (Patkova Otoka)	Opštinsko	Obaloutvrda	Zaštita sportskih objekata	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i opština
6.	Strojtanica	Privatno i državno	Dvije obaloutvrde i izmještanje romskih porodica iz pet objekata	Visoki nivo zaštite, smanjenje posljedica	Lokalna samouprava; Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprava za vode
7.	Selo Voljavac-uš e Bistrice u Lim	Privatno, državno i objekat SRD Sinjavac	Obaloutvrda	Visoki nivo zaštite privatnog i državnog poljoprivrednog zemljišta i zaštita SRD objekta	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprava za vode
8.	Dobrakovao	Privatno	Obaloutvrda	Visok nivo zaštite poljoprivrednog zemljišta	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprava za vode

9.	Bio - Uš e rijeka Lješnice u Lim	Privatno	Obaloutvrda	Visok nivo zaštite poljoprivrednog zemljišta i stambenih objekata	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprava za vode
10.	Poda Uš e rijeka Tronoše u Lim	Privatno	Obaloutvrda	Visok nivo zaštite poljoprivrednog zemljišta i stambenih objekata	Lokalna samouprava Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprava za vode
11.	Boljanina- Boljanska rijeka	Privatno	Regulacija korita rijeka	Visok nivo zaštite stambenih objekata	Lokalna samouprava Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja Uprava za vode
12.	MZ Bistrica: Mokri Lug, Kahve, Prese enik, Ušanovi i, Voljavac	Privatno i državno	Regulacija korita. U toku je izgradnja mini hidrocentrale	Po mišljenju stru njaka iz ove oblasti, izgradnjom mini hidrocentrala smanji e se rizik od poplava	Lokalna samouprava Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i uprava za vode
13.	Pavino Polje i Tomaševo- rijeka Ljubovi a	Privatno	Regulacija korita rijeka	Visok nivo zaštite poljoprivrednog zemljišta	Lokalna samouprava Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprava za vode
14.	Centar grada	Privatno	Regulacija korita rijeka Lješnice	Visok nivo zaštite stambenih objekata	Lokalna samouprava Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprava za vode
15	Centar grada – rijeka Lipnica	Privatno	Regulacija korita rijeka	Visok nivo zaštite stambenih objekata	Lokalna samouprava Ministarstvo poljoprivrede ruralnog razvoja i Uprava za vode
16.	Selo Kanje – Kanjaska rijeka	Privatno	Regulacija korita rijeka	Zaštita poljoprivrednog zemljišta	Lokalna samouprava Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprava za vode

DODATAK B

UPUTSTVO O EVAKUACIJI

Faza 1 - Odluka o evakuaciji

Opštinski tim za upravljanje u vanrednim situacijama može da donese odluku o evakuaciji ugrožene zajednice u sljedećim okolnostima:

- imovina je vjerovatno biti poplavljena;
- imovina je vjerovatno biti oštećena, a ljudi koji u njoj žive ne mogu izdržati uslove sigurnosti;
- kao posljedica poplave ugroženo je javno zdravlje i evakuacija se smatra najdjelotvornijom opcijom za upravljanje rizikom. Uloga je rukovodioca zaduženog za pitanja zaštite zdravlja tokom poplave da izvrši procjenu i upravlja situacijom.
- ključne usluge su pretrpjele štetu i nisu dostupne zajednici, te se evakuacija smatra najdjelotvornijom opcijom za upravljanje rizikom.

Prilikom planiranja evakuacije u obzir treba uzeti sljedeće:

- predviđene posljedice od poplave, vrijeme njihovog nastanka i pouzdanost predviđanja;
- veličinu i lokaciju zajednice koju treba evakuisati;
- vjerovatno trajanje evakuacije;
- vremensku prognozu;
- modele poplave;
- predviđeno vrijeme nastanka posljedica od poplave;
- vrijeme potrebno za obavljanje evakuacije;
- raspoloživo vrijeme za obavljanje evakuacije;
- prioritete evakuacije i organizaciju planiranja evakuacije;
- pristupne i izlazne rute koje su na raspolaganju i mogućnost njihovog plavljenja;
- trenutni i vjerovatni budući status ključne infrastrukture;
- resurse potrebne za obavljanje evakuacije;
- raspoložive resurse za obavljanje evakuacije;
- skloništa, uključujući i Centre za humanitarnu pomoć, prostorije za ugrožene, itd;
- osjetljive grupe ljudi i objekte;
- prevoz;
- evidenciju/registrovanje;
- bezbjednost osoblja iz službi za vanredne situacije;
- različite faze procesa evakuacije.

Sljedeća tabela detaljno opisuje mehanizme za aktiviranje evakuacije, ako se predviđa tolika visina voda ili je vjerovatno dostiže taj nivo, onda treba razmotriti sprovođenje evakuacije

Sektor	Mjerenje	Mehanizam za aktiviranje

Sljedeća tabela detaljno opisuje vrijeme potrebno za evakuaciju utvrđenih područja.

Sektor	Vjerovatno vrijeme potrebno za evakuaciju (uključujući i pretpostavke o resursima)

Faza 2 – Upozorenja

Upozorenja mogu da obuhvate upozorenje da se obave pripreme za evakuaciju i upozorenje za hitnu evakuaciju. Kada se donese odluka o evakuaciji, ugrožena zajednica se upozorava da treba da se evakuiše. Upozorenja o evakuaciji mogu se distribuirati metodama nabrojanim u tački 6 ovog plana.

Poruke sa upozorenjem o evakuaciji će se pripremiti i objaviti MUP-Sektor za vanredne situacije i civilnu bezbjednost kroz konsultacije sa rukovodiocem Službe zaštite i spašavanja, kao i drugim ključnim službama i ekspertima (Uprava za akumulaciju voda i stručnjak za prikupljanje informacija o poplavama).

Faza 3 – Povlačenje

Povlačenje će kontrolisati policija. MUP-Sektor za vanredne situacije i civilnu bezbjednost će dati preporuke u pogledu najprikladnijih ruta za evakuaciju i lokacija na koje treba evakuisati ugrožene zajednice, itd.

MUP-Sektor za vanredne situacije i civilnu bezbjednost, službe za zaštitu i spašavanje, hitne medicinske službe i lokalna uprava će obezbijediti resurse, ako su dostupni, i pružiti podršku policiji u kontroli ruta, a mogu i da pomognu policiji u organizovanju prevoza tokom evakuacije.

Policija će kontrolisati bezbjednost evakuisanih područja.

Od lica koja se evakuišu će se tražiti da koriste sopstvena sredstva prevoza, gdje je to moguće. Za one bez vozila ili drugih sredstava, prevoz će biti organizovan.

Zone za slijetanje helikoptera se nalaze u:

- Krugu Opšte bolnice Bijelo Polje-Medanovi i
- Na gradskom stadionu

Grupe sa posebnim potrebama će biti utvrđene u evidenciji „ugroženih građana“ koju vodi Savjet MZ. To se može uraditi i kroz mrežu organizacija u zajednici. Dodatne informacije o evidenciji „ugroženih građana“ koju vodi Savjet MZ mogu se dobiti od Centra za socijalni rad Bijelo Polje, Centra za djecu sa posebnim potrebama, Penzionersko udruženje, Saveza slijepih, Crvenog krsta opštine Bijelo Polje i drugih institucija.

Faza 4 – Sklonište

Centri za humanitarnu pomoć i/ili prostorije za ugrožene u kojima se vodi briga o osnovnim potrebama ljudi tokom poplave mogu se formirati kako bi se zadovoljile najurgentnije potrebe ljudi pogođenih poplavom. Centri za pomoć i/ili prostorije za osobe pogođene poplavama navedeni su dati u tabeli smještajnih kapaciteta na teritoriji opštine Bijelo Polje.

Policija, kroz konsultacije sa MUP-Sektorom za vanredne situacije i civilnu bezbjednost, e se povezati sa lokalnom upravom preko relevantnog kontrolnog centra radi planiranja, otvaranja i funkcionisanja centara za pomo . To se najbolje može posti i preko Tima za upravljanje vanrednim situacijama (TUVS).

Sklonište za životinje

Za doma e životinje i životinje koje su u pratnji evakuisanih lica bi e uspostavljene lokacije sa skloništima za životinje.

Faza 5 – povratak

Povratak e se obaviti u skladu sa Strateškim planom povratka u zajednicu.

Lokalni tim za poplave, kroz konsultacije sa Upravom policije, utvrdi e kada je za evakuisana lica bezbjedno da se vrate svojim domovima i organizova e obavještanje zajednice o tome.

Uprava policije e upravljati povratkom evakuisanih lica uz pomo drugih službi i agencija, po potrebi.

Za odluku o povratku potrebno je razmotriti sljede e:

- trenutnu situaciju sa poplavom;
- status sa sistemima za ublažavanje posljedica od poplava;
- veli inu i lokaciju zajednice;
- pristupne i izlazne rute koje su na raspolaganju i njihov status;
- resurse potrebne za koordinaciju povratka;
- grupe sa posebnim potrebama;
- vremenska prognoza;
- prevoz, naro ito za ljude bez pristupa prevozu.

Prekid usluga

U slu aju poplave može do i do prekida u pružanju niza usluga, kao npr. zatvaranje puteva koje može uzrokovati prekid linija kojima se kre u školski autobusi, ošte enje postrojenja za vodosnabdijevanje što može uticati na snabdijevanje pitkom vodom, itd.

DODATAK C

Uputstvo za postupanje građana u slučaju rizika od poplava

Poplave su este elementarne nepogode koje mogu biti lokalnih razmjera – ukoliko pogađaju naselje ili manje zajednice, ili velikih razmjera – ukoliko pogađaju litave slivove rijeka i veći broj opština.

Vrijeme razvijanja poplava varira od slučaja do slučaja. Poplave u ravni arskim krajevima se razvijaju polako, po nekoliko dana, za razliku od bujnih poplava koje se razvijaju brzo, nekad i bez vidljivih znakova. Ovakve poplave formiraju opasan i destruktivan plavni talas, koji sa sobom nosi mulj, kamenje, granje i otpad.

Do plavljenja dolazi i kada nivo vode u rijekama poraste toliko da dolazi do pojave podzemnih voda ili do preliivanja preko nasipa ili kada usljed pritiska vode na nasipe dođe do njihovog probijanja. Do poplave može doći i usljed pucanja i preliivanja brane zbog prevellikog dotoka vode – što prouzrokuje poplavu sličnu bujnoj poplavi, ali u mnogo širim i katastrofalnijim razmjerama.

Poplave se mogu dogoditi svuda. čak i vrlo mali potoci, riječice, kanali za odvod ili kišni kanali, koji djeluju bezopasno, mogu izazvati poplave većih razmjera.

Poplave se najčešće ne mogu spriječiti, ali postoje određene aktivnosti koje uvijek može preduzeti, a koje se preduprijediti ili umanjiti posljedice prouzrokovane ovom prirodnom nepogodom.

Aktivnosti za sprečavanje poplava i smanjenje posljedica – preventivne mjere

- Upoznajte se sa istorijom dešavanja poplava u vašem kraju.
- Osmislite svoj plan kako bi zaštitili sebe, svoju porodicu i imovinu u slučaju poplave.
- Tokom perioda kada nema poplava ponašajte se odgovorno, ne bacajte otpad u rijeke, potoke i kanale.
- Ako je otpad već u koritima i kanalima, prijavite nadležnoj komunalnoj službi i u estvujte u akcijama čišćenja vodotokova.
- U gradovima gdje je kod jakih kiša pojačano oticanje voda, ne bacajte otpad i prekrivajte šahtove koji odvode atmosferske vode.
- Ne pregrajujte vodotokove kako bi pravili akumulaciju vode u ljetnjem periodu.
- Pripremite najosnovnije rezerve hrane, vode i lijekova.
- Podignite električne uređaje na mjesto koje je sigurno.
- Po mogućnosti pripremite džakove s pijeskom koje, u slučaju nailaska poplave možete staviti na ulaz i zatvorite sva mjesta na kući i kroz koja može da uđe voda.
- Saznajte puteve evakuacije i bezbjedna mjesta za evakuaciju.
- Ako živite nizvodno od brane informišite se koji je signal za opasnost, koliko vam je vremena potrebno da se sklonite i koja je sigurna granica za sklanjanje u slučaju njenog rušenja.
- Planirajte kako da upoznate i ostale stanare u zgradi (susjednim kućama) na opasnost od poplava, preventivne mjere i postupke zaštite i spašavanja.
- Preko sredstava informisanja pratite stanje i upozorenja o mogućoj poplavi.

Kako postupati za vrijeme poplava i evakuacije?

- Pratite informacije preko radija, televizije i putem interneta radi adekvatnog informisanja.
- Ukoliko postoji rizik od buji nih poplava, odmah pre ite na više spratove ku e. Ne ekajte instrukcije da biste to uradili.
- Budite kooperativni i sara ujte sa spasila kim ekipama.
- Nosite odje u i obu u koji štite od vode.
- Pooštrite mjere li ne higijene radi o uvanja vašeg zdravlja i spre avanja epidemija.
- Ne pijte vodu sa slavine dok se ne uvjerite da je sigurna za upotrebu, jer voda za pi e može biti zaga ena u poplavljenim podru jima. Do tada treba piti flaširanu, prokuvanu i dezinfikovanu vodu.
- Nemojte dodirivati elektri nu opremu ukoliko ste mokri ili stojite u vodi.
- Nemojte koristiti telefon, osim ako stvarno nije neophodan, jer time doprinosite rastere enju telefonske mreže i linija potrebnih za organizaciju spašavanja i evakuacije.
- Ukoliko ste u nemogu nosti da napustite svoj dom idite do najvišeg sprata ku e i ekajte da do u spasila ki timovi.

Ako morate da se evakuišete – napustite dom:

- Isklju ite sve elektri ne ure aje, isklju ite plin i iskop ajte struju na glavnom prekida u ak i ako nema struje u vašem domu.
- Zaklju ajte objekat/stan koji napuštate.
- Ponesite najdražu igra ku/slikovnicu svog djeteta.
- Evakuišite doma e životinje, a ako to nije mogu e oslobodite ih iz objekata u kojima su smještene.
- Uzmite pripremljene nužne stvari. Ne zaboravite da ponesete li na dokumenta i nephodne lijekove, jer je mogu e da ete biti odsutni duži period iz svog doma.
- Ponesite flaširanu vodu za pi e.
- Obavijestite nadležne za evakuaciju ako želite da se evakuišete sopstvenim vozilom.
- Obavijestite nadležne za evakuaciju ako imate bolesnog lana porodice koji zahtijeva posebne postupke i zdravstvenu zaštitu.
- Nemojte iz bilo kog razloga prelaziti most ili i i pored rijeka, bujica, kosina i sl. Ne prelazite brzake i potoke. Poplavni talas vas može povu i sa sobom.
- Pažljivo pratite putokaze i sve druge informacije objavljene od strane nadležnih institucija. Na ovaj na in ete izbje i odlazak do opasnih podru ja.
- Ne hodajte kroz vodu koja se kre e, jer voda dubine 15cm može izazvati pad. Ukoliko morate da pro ete kroz vodu – hodajte tamo gdje se voda ne pomjera. Koristite štap da provjerite dubinu vode i vrstinu tla.
- Ako vozite ne blokirajte ulice i puteve, kako bi spasila ki timovi nesmetano funkcionisali.

- Ne idite poplavljenim ulicama, podvožnjacima ili podzemnim prolazima. Voda može biti dublja i brža nego što izgleda, a nivo vode bi mogao uništiti i vaš automobil.
- U slučaju da vas poplavna voda opkoli, napustite vozilo i ukoliko je moguće pređite na više tlo.
- Izbjegavajte oblasti koje su poznate po klizištima i odronima.
- Obratite pažnju na uputstva koja su donijele nadležne institucije. One upravljaju i rukovode u vanrednim situacijama i koordiniraju radom spasilačkih timova.

Kako postupati poslije poplava?

- Slušajte izvještaje na vijestima o vodosnabdijevanju, kao i da li je bezbjedno piti vodu.
- Izbjegavajte plavnu vodu – ona može biti zagađena muljem, uljem, benzinom ili fekalnom kanalizacijom. Voda može, takođe, biti pod strujnim naponom od podzemnih kablova.
- Izbjegavajte vodu koja je u pokretu.
- Budite pažljivi u oblastima sa kojih se plavna voda povukla, putevi su možda oštećeni i opasni.
- Vratite se u svoje domove samo pošto nadležne službe proglase da je to bezbjedno.
- Nemojte koristiti električne aparate prije provjere.
- Očistite i dezinfikujte sve površine.
- Držite se dalje od zgrada koje su okružene plavnim vodama.
- Budite pažljivi pri ulazanju u zgrade zbog skrivenih oštećenja koja su mogla da nastanu.
- Osposobite oštećene septičke jame i druge kanalizacione sisteme što je ranije moguće – ukoliko su oštećeni mogu da postanu veliki zdravstveni rizik.
- Očistite i dezinfikujte sve što je pokvašeno. Mulj koji ostaje posle plavne vode, može da sadrži kanalizacione otpatke i hemikalije.
- Ukoliko primijetite uginule životinje obavijestite nadležnu službu na telefonske brojeve 112 ili 123.

UPAMTITE: čak i kada se plavna voda povuče, opasnost postoji.

